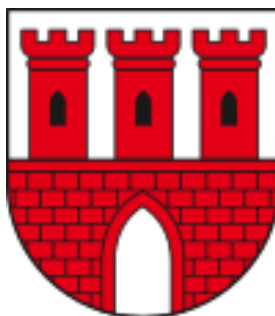

*Załącznik do Uchwały Nr
Rady Gminy w Gąsawie
z dnia*

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY GĄSAWA
NA LATA 2021-2026**

Spis treści

I. Uwarunkowania zewnętrzne tworzenia strategii	6
1. PODSTAWY PRAWNE.....	6
2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE	7
3. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII.....	15
II. Diagnoza społeczna	17
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY	17
2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ	17
3. DEMOGRAFIA	18
4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	19
5. KOMUNIKACJA I TRANSPORT	20
6. GOSPODARKA	20
7. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE	22
8. EDUKACJA I KULTURA	23
9. OCHRONA ZDROWIA.....	26
10. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA.....	27
11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	29
12. POMOC SPOŁECZNA.....	30
13. SEKTOR POZARZĄDOWY	41
14. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO	43
15. BEZROBOCIE	45
16. BEZDOMNOŚĆ	48
16. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE	49
17. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI	53
18. SYTUACJA DZIECKA.....	58
19. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH	61
20. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	64
21. ANALIZA SWOT	66
III. Programowanie	76
1. MISJA.....	76
2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	77
3. PROGNOZA ZMIAN	92
4. RAMY FINANSOWE.....	95
5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI, EWALUACJA	96
6. PROGRAMY I PROJEKTY	96
UWAGI KOŃCOWE	97

Wstęp

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gąsawa został przygotowany na lata 2021-2026. W swoich założeniach programowych odnosi się do innych dokumentów z zakresu polityki społecznej funkcjonujących na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym.

W opracowanym dokumencie można wyróżnić trzy zasadnicze części: **wprowadzającą**, która zawiera informacje na temat uwarunkowań zewnętrznych tworzenia strategii oraz ocenę stopnia wdrożenia poprzednio realizowanej strategii; **analityczno-diagnostyczną**, która zawiera informacje ogólne dotyczące gminy oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie, oraz **programową**, która zawiera założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata, ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań.

W części programowej zostały wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania przyjętych założeń oraz określony został czas realizacji wyznaczonych działań. Ponadto przedstawione zostały wskaźniki monitoringowe, ramy finansowe strategii, prognoza zmian oraz informacja na temat sposobu wdrożenia dokumentu i prowadzenia monitoringu jego realizacji.

Na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przeprowadzono badania ankietowe dotyczące sytuacji społecznej w gminie, problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz sytuacji dziecka. Do analizy wykorzystano trzy rodzaje ankiet.

Respondentami ankiety odnoszącej się do sytuacji społecznej byli losowo wybrani mieszkańcy gminy oraz osoby mające wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej. W sumie do analizy przedłożono 35 anonimowo wypełnionych arkuszy. Wśród ankietowanych było 57% kobiet i 34% mężczyzn, zaś 9% badanych nie zadeklarowało przynależności płciowej. Dominującą grupę respondentów stanowiły osoby w przedziale wiekowym 56-65 lat (29%), a następnie grupy osób w wieku 26-35 lat, 36-45 lat i 46-55 lat (po 17% ankietowanych).

Znacznie mniejszy odsetek spośród respondentów stanowiły grupy osób w wieku powyżej 65 lat (8%) oraz 20-25 lat (6%), taki sam odsetek ankietowanych (6%) nie określił przynależności do swojej grupy wiekowej. Wśród respondentów ankiety nie znaleźli się uczestnicy poniżej 20. roku życia. Jeśli chodzi o poziom wykształcenia uczestników badania, to 31% spośród nich deklaruje posiadanie wykształcenia wyższego lub średniego. Kolejną grupę stanowiły osoby legitymujące

się wykształceniem zasadniczym zawodowym (21% respondentów), natomiast 17% badanych nie określiło poziomu wykształcenia.

Biorąc pod uwagę czas zamieszkiwania w gminie, to 63% wszystkich respondentów mieszka na terenie gminy Gąsawa od urodzenia, 17% uczestników badania zamieszkuje w gminie od 30 do 44 lat, a 11% od 3 do 10 lat, zaś 9% ankietowanych nie zadeklarowało czasu przebywania w gminie. Można zatem domniemywać, iż ankietowani mają ugruntowane i przemyślane opinie na temat niekorzystnych zjawisk widocznych w gminie oraz problemów, jakie dotyczą jej mieszkańców. Profil respondentów ankiety prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”

liczba ankietowanych	płeć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w gminie	wykształcenie
35	kobiety (57%)	56-65 lat (29%)	od urodzenia (63%)	wyższe (31%)
	mężczyźni (34%)	26-35 lat (17%)	od 30 do 44 lat (17%)	średnie (31%)
		36-45 lat (17%)		zasadnicze zawodowe (21%)
		46-55 lat (17%)	od 3 do 10 lat (11%)	
	brak deklaracji (9%)	pow. 65 lat (8%)	brak deklaracji (9%)	brak deklaracji (17%)
		20-25 lat (6%)		
		brak deklaracji (6%)		

W badaniu ankietowym, którego celem było poznanie opinii mieszkańców na temat problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć, wykorzystano do analizy 36 arkuszy wypełnionych anonimowo ankiet. Wśród respondentów było 56% kobiet i 33% mężczyzn, natomiast 11% badanych nie zadeklarowało przynależności płciowej. Najliczniej wśród respondentów reprezentowana była grupa osób w wieku 56-65 lat (25%), a kolejne liczne grupy stanowiły osoby w wieku 26-35 lat i 46-55 lat (po 22% ankietowanych) oraz osoby w wieku 36-45 lat (17%). Mniej licznie reprezentowane były grupy osób w wieku powyżej 65 lat (8%) oraz w wieku 20-25 lat (6% badanych), a osoby poniżej 20. roku życia nie wzięły udziału w tym badaniu. Profil respondentów prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”

liczba ankietowanych	płeć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w gminie	wykształcenie
36	kobiety (56%)	56-65 lat (25%)	od urodzenia (67%)	średnie (47%)
	mężczyźni (33%)			
	brak deklaracji (11%)	26-35 lat (22%)	od 30 do 44 lat (11%)	wyższe (31%)
		46-55 lat (22%)	od 5 do 10 lat (8%)	zasadnicze zawodowe (14%)
		36-45 lat (17%)	brak deklaracji (14%)	
		pow. 65 lat (8%)		
20-25 lat (6%)				

Osobna ankieta, która pomogła w dokonaniu analizy sytuacji dziecka w środowisku szkolnym i rodzinnym, została rozesłana do placówek oświatowych. Analizę tę przeprowadzono na podstawie 3 ankiet wypełnionych przez dyrektorów i pedagogów z placówek oświatowych funkcjonujących na terenie gminy Gąsawa.

Przygotowana w oparciu o uzyskane informacje, materiały i opinie mieszkańców Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych wskazuje problemy, których rozwiązanie powinno stać się w najbliższym czasie przedmiotem szczególnej troski ze strony władz samorządowych i pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej.

I. Uwarunkowania zewnętrzne tworzenia strategii

1. PODSTAWY PRAWNE

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.). W ramach zadań własnych gmina opracowuje i realizuje gminną strategię rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich w szczególności:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821);
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111);
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 808 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz. 852 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2019 r. poz. 1482 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 176);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2133);

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057);
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2020 r. poz. 326 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685);
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2020 r. poz. 833 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2017 r. poz. 2092 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407);
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2019 r. poz. 473 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1390 z późn. zm.).

Podczas realizacji strategii znajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gąsawa jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

W ramach trzech priorytetów tematycznych strategii, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, przygotowano siedem projektów przewodnich:

- 1) „Unia innowacji”
- 2) „Młodzież w drodze”
- 3) „Europejska agenda cyfrowa”

- 4) „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”
- 5) „Polityka przemysłowa w erze globalizacji”
- 6) „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”
- 7) „Europejski program walki z ubóstwem”.

28 kwietnia 2020 r. Rada Ministrów RP przyjęła „Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii Europa 2020. Aktualizacja 2020/2021”. O ile w poprzednich latach zasadniczym celem KPR było przedstawienie działań wspierających unijną strategię na rzecz wzrostu i zatrudnienia, określoną w dziesięcioletniej strategii „Europa 2020”, konkretyzowaną dodatkowo w wytycznych formułowanych przez Komisję i Radę Europejską na początku każdego rocznego cyklu nadzoru, o tyle w bieżącym cyklu sytuacja była odmienna. Po pierwsze, już na starcie prac nad KPR oczekiwano uwzględnienia w KPR działań na rzecz priorytetów nowej strategii dla UE, zaprezentowanej w komunikacie KE pn. „Europejski Zielony Ład” z 11 grudnia 2019 r. oraz w dokumencie otwierającym nowy cykl Semestru, tj. „Rocznej Strategii Zrównoważonego Wzrostu Gospodarczego na 2020 rok” z 17 grudnia 2019 r.

Po drugie, w trakcie prac nad KPR doszło do wybuchu pandemii COVID-19, której skutki społeczne i gospodarcze oraz reakcja na nie ze strony polityki państwa musiały znaleźć odzwierciedlenie w przygotowywanym dokumencie. W rezultacie na ostatnim etapie prac dokument uzupełniono o odrębny rozdział poświęcony przedstawieniu działań mających na celu bezpośrednią walkę z pandemią COVID-19 i przeciwdziałanie rozszerzającym się jej skutkom ekonomicznym, zawartych w ustawach składających się na tzw. „tarczę antykryzysową”. W KPR znalazła się też bardzo wstępna, ze względu na niemający precedensu dynamiczny charakter kryzysu gospodarczego wywołanego przez pandemię, ocena sytuacji i scenariusz makroekonomiczny na najbliższe miesiące. Jednocześnie w KPR zachowano dorobek wcześniejszych prac nad dokumentem, zastrzegając, że realizacja zaplanowanych działań będzie uzależniona od rozwoju sytuacji w Polsce i na świecie.

Nowe Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2021-2027

Dotychczas wieloletnie ramy finansowe (WRF) przyjmowano pięciokrotnie. Na mocy Traktatu z Lizbony WRF zostały przekształcone z porozumienia międzyinstytucjonalnego w akt prawnie wiążący. WRF, przyjmowane na okres co najmniej pięciu lat, muszą gwarantować dokonywanie wydatków Unii w sposób

usystematyzowany i w granicach jej zasobów własnych oraz zawierają przepisy, z którymi musi być zgodny roczny budżet Unii, a tym samym stwarzają podwaliny pod dyscyplinę finansową. W rozporządzeniu w sprawie wieloletnich ram finansowych określono w szczególności pułapy wydatków w obszernych kategoriach wydatków zwanych działami.

2 maja 2018 r. Komisja Europejska przyjęła pierwszy projekt długofalowego budżetu UE, czyli wieloletnich ram finansowych 2021–2027. Aby odpowiedzieć na społeczno-gospodarcze skutki pandemii Covid-19, 27 maja 2020 r. zaproponowała **zmieniony długofalowy budżet UE**, wprowadzając nadzwyczajny instrument na rzecz odbudowy (Next Generation EU), który ma pomóc naprawić najpilniejsze szkody spowodowane pandemią i na nowo ożywić gospodarkę.

Podczas szczytu w Brukseli w dn. 17-21 lipca 2020 r. przywódcy uzgodnili długofalowy budżet UE 2021–2027 opiewający na kwotę 1 074,3 mld EUR. Z budżetu wspierane będą m.in. inwestycje w transformację cyfrową i ekologiczną. Uzgodniono też pakiet odbudowy o wartości 750 mld EUR, który pomoże UE poradzić sobie z kryzysem spowodowanym pandemią. Z kwoty tej 390 mld EUR zostanie wypłaconych w formie dotacji dla państw członkowskich, a 360 mld EUR – w formie pożyczek.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej (NSIS)

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER)

W perspektywie finansowej 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny współfinansuje krajowy Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (PO WER), który został przyjęty uchwałą Rady Ministrów RP w dniu 8 stycznia 2014 roku. Program, który powstał w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia, wspiera innowacje społeczne oraz współpracę ponadnarodową w wyżej wymienionych obszarach, a także wdrażanie w naszym kraju „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych”.

Komisja Europejska proponuje przeznaczenie dodatkowych środków w latach 2020-2022 na fundusze strukturalne w ramach programów perspektywy 2014-2020 na walkę ze skutkami kryzysu wywołanego przez pandemię COVID-19 oraz przygotowanie długookresowej transformacji w kierunku zielonej, cyfrowej, bardziej odpornej na zagrożenia Europy. To inicjatywa KE nazywana w skrócie REACT-EU. Polska popiera podejście polegające na wykorzystaniu obecnych programów polityki spójności jako narzędzia wspierania działań krótko- i średnioterminowych za pośrednictwem REACT-UE, natomiast polityka spójności w latach 2021-2027 powinna realizować cele w dłuższej perspektywie czasowej.

2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020

Strategia Rozwoju Województwa jest dokumentem określającym cele polityki rozwoju prowadzonej w regionie, w tym polityki społecznej.

W ramach strategii określono cel nadrzędny, którym jest: „Poprawa konkurencyjności regionu i podniesienie poziomu życia mieszkańców przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju”. Na podstawie oceny uwarunkowań rozwoju, potrzeb i aspiracji mieszkańców, wyzwań przyszłości strategia wskazuje priorytetowe obszary działań strategicznych, działania strategiczne (cele strategiczne) oraz główne kierunki działań strategicznych (cele operacyjne).

Założenia polityki społecznej ujęto w ramach wymienionych poniżej działań (celów) strategicznych i służących ich osiągnięciu celów operacyjnych:

Działanie 2.4.

Rozwój infrastruktury społecznej

2.4.1. Unowocześnianie infrastruktury usług społecznych

2.4.2. Kształtowanie sieci usług publicznych z punktu widzenia ich dostępności

Działanie 3.1.

Budowa społeczeństwa opartego na wiedzy

3.1.1. Zwiększenie roli szkolnictwa wyższego w rozwoju regionu

3.1.2. Poprawa efektywności kształcenia

3.1.3. Dostępność edukacji dla dorosłych

3.1.4. Wyrównywanie szans edukacyjnych młodzieży

Działanie 3.2.

Budowa kapitału społecznego

3.2.1. Wspieranie rozwoju sektora organizacji pozarządowych

3.2.2. Budowa partnerstwa publiczno-społecznego

Działanie 3.3.

Promocja zatrudnienia osób pozostających bez pracy lub zagrożonych jej utratą

3.3.1. Rozwój zatrudnienia osób bezrobotnych

3.3.2. Przeciwdziałanie bezrobociu osób zagrożonych utratą pracy w rolnictwie oraz sektorach mających problemy z dostosowaniem się do potrzeb rynku pracy

Działanie 3.4.

Promocja i profilaktyka zdrowia

3.4.1. Edukacja zdrowotna społeczeństwa

3.4.2. Promocja aktywności sportowo-rekreacyjnej

3.4.3. Powszechna, wczesna diagnostyka medyczna, profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień

Działanie 3.5.

Integracja społeczno-zawodowa i bezpieczeństwo ludności

3.5.1. Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu

3.5.2. Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych

3.5.3. Poprawa stanu bezpieczeństwa ludności

Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020

Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2014-2020 jest podstawowym instrumentem realizacji celów Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+. Strategia Programu jest w pełni spójna z celami krajowymi wskazanymi w Strategii

Rozwoju Kraju do 2020 roku i jednocześnie zachowuje synergii z celami Strategii Europa 2020. Program zawiera streszczenie analizy społeczno-gospodarczej regionu wraz z wynikającymi z niej głównymi wyzwaniami rozwojowymi dla województwa, opis priorytetów wraz z uzasadnieniem, syntetyczny opis wdrażania, a także szacunkowy plan finansowy.

Celem głównym RPO WK-P 2014-2020 jest uczynienie województwa kujawsko-pomorskiego konkurencyjnym i innowacyjnym regionem Europy oraz poprawa jakości życia jego mieszkańców. Do jego realizacji wyznaczono 12 osi priorytetowych: 1. Wzmocnienie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu, 2. Cyfrowy region, 3. Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna w regionie, 4. Region przyjazny środowisku, 5. Spójność wewnętrzna i dostępność zewnętrzna regionu, 6. Solidarne społeczeństwo i konkurencyjne kadry, 7. Rozwój lokalny kierowany przez społeczność, 8. Aktywni na rynku pracy, 9. Solidarne społeczeństwo, 10. Innowacyjna edukacja, 11. Rozwój lokalny kierowany przez społeczność, 12. Pomoc techniczna.

Celem tematycznym osi priorytetowych – 6. Solidarne społeczeństwo i konkurencyjne kadry, 7. Rozwój lokalny kierowany przez społeczność, 9. Solidarne społeczeństwo i 11. Rozwój lokalny kierowany przez społeczność jest: Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją. Celem tematycznym osi priorytetowej 8. Aktywni na rynku pracy jest: Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020

Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020 jest dokumentem, który wyznacza główne kierunki działań samorządu wojewódzkiego w obszarze polityki społecznej, służące poprawie jakości życia mieszkańców. Podstawę do opracowania założeń Strategii stanowi aktualna i wieloaspektowa diagnoza stanu zastanego, zawierająca prognozę stanu przyszłego, która pozwala na zdefiniowanie mocnych i słabych stron oraz ustalenie poniżej przedstawionych obszarów priorytetowych oraz celów szczegółowych.

PRIORYTET 1 ZWIĘKSZANIE OBSZARÓW WŁĄCZENIA SPOŁECZNEGO

CEL SZCZEGÓŁOWY 1.1 Wsparcie działalności społeczno-zawodowej mieszkańców regionu.

CEL SZCZEGÓŁOWY 1.2 Tworzenie i rozwój systemu wsparcia dla osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

CEL SZCZEGÓŁOWY 1.3 Rozwój działań skierowanych na aktywizację społeczną i zawodową osób szczególnego ryzyka, w tym niepełnosprawnych i bezdomnych.

PRIORYTET 2 OGRANICZENIE SKALI WYSTĘPOWANIA I SKUTKÓW NEGATYWNYCH ZJAWISK ŻYCIA SPOŁECZNEGO

CEL SZCZEGÓŁOWY 2.1 Upowszechnianie wiedzy dotyczącej uzależnień oraz rozwijanie sieci placówek oferujących pomoc osobom uzależnionym.

CEL SZCZEGÓŁOWY 2.2 Podnoszenie świadomości społecznej dotyczącej zjawiska przemocy, w szczególności w rodzinie, oraz rozwój systemu wsparcia instytucjonalnego.

PRIORYTET 3 WZMACNIANIE KAPITAŁU SPOŁECZNEGO MIESZKAŃCÓW REGIONU

CEL SZCZEGÓŁOWY 3.1 Rozwój działań mających na celu kształtowanie i promowanie odpowiedzialnego pełnienia ról społecznych.

CEL SZCZEGÓŁOWY 3.2 Wzmacnianie i rozwój partycypacji społecznej.

PRIORYTET 4 PRZECIWDZIAŁANIE NEGATYWNYM SKUTKOM PRZEMIAN DEMOGRAFICZNYCH

CEL SZCZEGÓŁOWY 4.1 Zwiększenie dostępu do usług społecznych dla osób starszych.

CEL SZCZEGÓŁOWY 4.2 Rozwój oferty wsparcia dla rodzin z dziećmi.

PRIORYTET 5 ROZWÓJ I WZMACNIANIE WSPÓŁPRACY PODMIOTÓW MAJĄCYCH WPŁYW NA REGIONALNĄ POLITYKĘ SPOŁECZNĄ

CEL SZCZEGÓŁOWY 5.1 Optymalizacja procesów współpracy w obszarze polityki społecznej.

CEL SZCZEGÓŁOWY 5.2 Doskonalenie obserwacji wybranych problemów i zjawisk społecznych zachodzących w regionie.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Żnińskiego na lata 2016-2020

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Żnińskiego na lata 2016-2020 jest analizą stanu oraz dynamiki działań i zjawisk występujących na terenie powiatu. Jest także próbą ukierunkowania dalszych postępowań w dziedzinie tworzenia rozwiązań dających szansę jak najskuteczniejszego wspierania tych sfer życia mieszkańców, które w efekcie końcowym pozwolą na ich samodzielne funkcjonowanie bytowe i pełne uczestnictwo w życiu społecznym. Dokument ma za

zadanie przyjęcie właściwego kierunku działań w sferze polityki społecznej powiatu żnińskiego, co ma prowadzić do minimalizacji negatywnych skutków zmian zachodzących w społeczeństwie. W ramach strategii sformułowano niżej przedstawione cele strategiczne:

1. Wspieranie i rozwój systemu pieczy zastępczej.
2. Rozwój systemu wsparcia osób starszych, długotrwale lub ciężko chorych.
3. Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych.
4. Ograniczanie zjawiska bezrobocia poprzez odpowiednią politykę rynku pracy w powiecie żnińskim.
5. Wspieranie i eskalacja działań na rzecz rodzin i osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej oraz dotkniętych różnymi uzależnieniami.
6. Udoskonalenie funkcjonowania instytucji pomocy społecznej powiatu oraz promowanie wspólnych działań na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

Strategia Rozwoju Gminy Gąsawa na lata 2008-2020

Strategia Rozwoju Gminy Gąsawa jest dokumentem programowym, który nakreśla priorytety wieloletniego zrównoważonego rozwoju, nadrzędne cele długofalowe oraz kierunki działań władz gminy, a także pozwala wykazać zasadność i celowość aplikowania o źródła finansowania z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Na potrzeby strategii dokonano diagnozy społeczno-gospodarczej, przeprowadzono konsultacje społeczne, opracowano analizę SWOT, zidentyfikowano problemy oraz sformułowano misję (misją gminy Gąsawa jest zachowanie i kultywowanie dziedzictwa historyczno-kulturowego oraz wykorzystanie potencjału przyrodniczo-krajobrazowego w celu zapewnienia stałego zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego dla poprawy jakości życia mieszkańców). W celu realizacji misji gminy zdefiniowano niżej przedstawione obszary problemowe, cele generalne i strategiczne:

Obszar problemowy: I. Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii.

Cel generalny: Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców.

Cele strategiczne:

1. Wspieranie rozwoju rolnictwa i przedsiębiorczości.

2. Wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji.
3. Tworzenie przyjaznych dla mieszkańców i inwestorów warunków dla ich rozwoju.

Obszar problemowy: II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej i kulturowej.

Cel generalny: Wspieranie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej gminy.

Cele strategiczne:

1. Wspieranie budowy społeczeństwa opartego na wiedzy oraz integracji społeczno-zawodowej i bezpieczeństwie mieszkańców.
2. Wspieranie budowy kapitału społecznego.
3. Wspieranie promocji i profilaktyki zdrowia.

Obszar problemowy: III. Poprawa standardów życia mieszkańców, w tym infrastruktury technicznej.

Cel generalny: Rozbudowa infrastruktury technicznej dla zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców.

Cele strategiczne:

1. Realizacja inwestycji publicznych w gminie.
2. Tworzenie warunków dla poprawy jakości życia mieszkańców.

3. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII

Ocena wdrożenia poprzednio realizowanej strategii stanowi punkt odniesienia do konstrukcji założeń polityki społecznej gminy na następne lata. W jej ramach zostały wskazane m.in. trudności we wdrażaniu strategii oraz osiągnięcia w jej realizacji.

Trudności we wdrażaniu strategii

- braki kadrowe – brak pracownika do obsługi administracyjnej działu pomocy społecznej, który m.in. zająłby się realizacją projektów,
- trudności lokalowe – brak pomieszczenia do indywidualnych rozmów z klientami, bariery architektoniczne, brak windy,
- brak funduszy na szkolenia i doszkalać kadry,
- niewystarczające środki finansowe na wkład własny do realizacji projektów,
- braki finansowe na zapewnienie obsługi ZI.

Osiągnięcia w realizacji działań wyznaczonych w ramach strategii:

- aktywizacja osób bezrobotnych,

- poprawa sytuacji rodzin wymagających wsparcia,
- integracja osób starszych – samotnych,
- integracja osób niepełnosprawnych.

Przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas wdrażania strategii:

- aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych.

Przedsięwzięcia, które należałoby kontynuować lub podjąć w nowym okresie programowania:

- realizacja projektów,
- aktywizacja osób niepełnosprawnych i bezrobotnych,
- integracja rodzin wymagających wsparcia,
- rozwój poradnictwa specjalistycznego,
- rozwój współpracy ze stowarzyszeniami, itp.

Najważniejsze programy i projekty wynikające z zapisów strategicznych, które zostały zrealizowane:

- zadanie publiczne „Podmiot zatrudnienia socjalnego partnerem ośrodka pomocy społecznej i powiatowego urzędu pracy w realizacji kontraktów socjalnych” – aktywizacja bezrobotnych, osoby bezrobotne.
- program asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej; GOPS corocznie przystępuje do programu od 2013 r.
- „Spotkanie wigilijne z tradycją” – integracja, osoby starsze samotne.
- „Olimpiada osób niepełnosprawnych” – cyklicznie w latach 2014-2017, integracja osób niepełnosprawnych.
- „Międzynarodowy dzień osób z niepełnosprawnością” – cyklicznie w latach 2018-2019, integracja osób niepełnosprawnych.

Ogólna ocena realizacji założeń strategii

Zespół dokonujący oceny realizacji założeń poprzedniej strategii, uwzględniając osiągnięcia, ograniczenia, zachodzące lokalnie zmiany w zakresie problemów społecznych, mając do dyspozycji pięciopunktową skalę ocen, którym przypisano odpowiedni stopień realizacji, zaproponował ogólną ocenę realizacji strategii na poziomie 3, co oznacza, że częściowo wdrożono przyjęte założenia.

II. Diagnoza społeczna

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Gąsawa to gmina wiejska położona w południowo-zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w obrębie południowej części powiatu żnińskiego. Zajmuje obszar 135,7 km², co stanowi 13,78% powierzchni powiatu, i jest jedną z sześciu powiatowych jednostek terytorialnych. Graniczy z gminami: Żnin, Dąbrowa, Mogilno i Rogowo.

W granicach gminy położonych jest 24 miejscowości w ramach 20 sołectw, a na jej strukturę administracyjną składa się wieś gminna Gąsawa oraz sołectwa: Annowo, Biskupin, Chomiąża Szlachecka, Drewno, Gąsawa, Głowy, Godawy, Gogółkowo, Komratowo, Laski Wielkie, Łysinin, Marcinkowo Górne, Marcinkowo Dolne, Nowawieś Pałucka, Obudno, Oćwieka, Piastowo, Pniewy, Ryszewko i Szelejewo. Najliczniej zamieszkiwaną jednostką gminną jest sołectwo Gąsawa (1 455 osób), natomiast najmniej mieszkańców liczy sołectwo Głowy (45 osób).

Gmina Gąsawa położona jest w obrębie wschodniej części mezoregionu Pojezierza Gnieźnieńskiego należącego do makroregionu Pojezierza Wielkopolskiego.

Na terenie gminy działa 30 organizacji pozarządowych, które zajmują się m.in. promowaniem tradycji regionu, krzewieniem kultury i sportu, integracją środowisk lokalnych. Wiejska gmina Gąsawa, pragnąc mieć wpływ na rozwój i promocję gminy, bierze udział w pracach i działaniach związków ponadgminnych, m.in. uczestniczy w Stowarzyszeniu Lokalna Grupa Działania „Pałuki – Wspólna sprawa”.

2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym zadano mieszkańcom gminy Gąsawa pytania pozwalające uzyskać opinie na temat atutów gminy, czynników, które ograniczają jej możliwości rozwojowe, a także działań, jakie należy podjąć, by uczynić ją bardziej przyjazną dla mieszkańców.

Na wstępie przedstawicieli środowiska lokalnego poproszono o wskazanie największych atutów gminy. Wypełniający ankietę najczęściej wymieniali walory przyrodnicze i krajobrazowe (Pojezierze Pałuckie, kompleksy leśne, nieskażone środowisko) oraz cenne obiekty historyczne (Rezerwat Archeologiczny w Biskupinie). Duże znaczenie badani przywiązywali do potencjału turystycznego regionu (szczególnie agroturystyki), rozwoju infrastruktury rekreacyjnej oraz dobrych

warunków sprzyjających rolnictwu. Atutem według respondentów jest także znikoma przestępczość, dbałość o czystość i estetykę gminy oraz możliwości wykorzystywania energii odnawialnej (źródła geotermalne).

Wśród wypowiedzi mieszkańców na temat słabych stron gminy najczęściej pojawiała się kwestia ograniczeń finansowych na rozwój i inwestycje oraz niewystarczający, w stosunku do potrzeb, budżet gminy. Za równie istotną kwestię ankietowani uznali brak miejsc pracy, brak dużych inwestycji oraz niewielką liczbę lokalnych przedsiębiorstw mogących dać zatrudnienie. Według badanych duży problem stanowi niedostateczna komunikacja publiczna, słabo rozwinięta infrastruktura gminna oraz brak dbałości o środowisko naturalne. Niektórzy ankietowani wspomnieli także o braku wspólnej wizji rozwoju gminy i nieporozumieniach na szczeblu samorządu lokalnego.

Uczestnicy badania wskazywali również działania, jakie należy podjąć, aby gminę uczynić bardziej przyjazną dla mieszkańców. Za najważniejsze uznano zwiększenie nakładów na inwestycje w infrastrukturę gminną (budowa i modernizacja dróg, gazyfikacja) oraz stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości i pozyskanie inwestorów tworzących nowe miejsca pracy. Wśród niezbędnych do realizacji działań wskazano również usprawnienie komunikacji publicznej, rozwój i promocję turystyki oraz rozbudowę bazy handlowo-gastronomicznej. Do istotnych kwestii respondenci zaliczyli też organizowanie atrakcyjnych imprez masowych, wytyczanie ścieżek rowerowych, budowę placów zabaw i obiektów sportowo-rekreacyjnych. Wspomniano również o inwestycjach w ochronę środowiska, budownictwo mieszkaniowe i rozwój energetyki odnawialnej.

3. DEMOGRAFIA

Na koniec 2019 r. gmina liczyła 5 216 osób, wśród których było 2 600 kobiet, które stanowiły 49,8% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia wynosiła 39 osób na km². Analizując dane demograficzne, można stwierdzić, iż w latach 2017-2019 ogólna liczba mieszkańców gminy ulegała wahaniom. Jeśli chodzi o poszczególne grupy wiekowe, to warto zauważyć, że w rozpatrywanym okresie liczba dzieci i młodzieży wahała się, liczba osób w wieku produkcyjnym z roku na rok malała, natomiast liczba najstarszych mieszkańców gminy systematycznie rosła.

Przyrost naturalny był w 2017 r. dodatni, w kolejnym roku analizy liczba urodzeń była niższa niż liczba zgonów, przyrost naturalny był więc wyrażony liczbą

ujemną, zaś w 2019 r. ponownie liczba urodzeń przewyższyła liczbę zgonów, przyrost naturalny w gminie był więc dodatni. Saldo migracji ludności gminy było w analizowanym okresie stale dodatnie. Szczegółowe dane dotyczące sytuacji demograficznej gminy przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	1 016	998	1 005
liczba osób w wieku produkcyjnym	3 327	3 285	3 255
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	905	929	956
ogółem	5 248	5 212	5 216

Dane Urzędu Gminy w Gąsawie.

Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba urodzeń żywych	61	59	54
liczba zgonów	51	67	53
przyrost naturalny	10	-8	1

Dane Urzędu Gminy w Gąsawie.

Dostrzegane zmiany demograficzne, ze szczególnym uwzględnieniem zjawiska starzenia się społeczeństwa, wymagają kompleksowego podejścia do sytuacji poszczególnych grup mieszkańców, poznania ich potrzeb i oczekiwań, co umożliwi wypracowanie odpowiednich rozwiązań sprzyjających zarówno rozwojowi społecznemu, jak i gospodarczemu gminy.

4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Poziom infrastruktury w gminie Gąsawa jest zróżnicowany. Wszyscy mieszkańcy korzystają z sieci wodociągowej. Wodę dostarczają odbiorcom ujęcia gminne, eksploatowane przez Zakład Robót Publicznych w Gąsawie, oraz ujęcia zakładowe. Dalszego rozwoju i nakładów inwestycyjnych wymaga infrastruktura drogowa oraz sieć kanalizacyjna, do której dostęp posiada 56% osób. Gmina Gąsawa nie posiada komunalnej oczyszczalni ścieków, na jej terenie funkcjonują 82 przydomowe oczyszczalnie, z których korzysta niespełna 7% mieszkańców. Ścieki z terenu gminy odprowadzane są ciśnieniowym kolektorem sanitarnym do grupowej oczyszczalni ścieków komunalnych w miejscowości Jaroszewo w gminie Żnin. Gmina nie posiada dostępu do sieci gazowej. Sieć dróg gminnych o długości 71 km, to w połowie drogi gruntowe, znacząca część to drogi o nawierzchni bitumicznej lub

tluczniowej. Poniżej zawarto szczegółowe dane na temat istniejącej infrastruktury technicznej.

Tabela 5. Infrastruktura techniczna w gminie w 2019 r.

sieć wodociągowa	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	107,1
liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej	5 210
sieć kanalizacyjna	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	50,4
liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	2 911
oczyszczalnie ścieków	
liczba oczyszczalni ścieków (przydomowe)	82
liczba ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków	340
odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej (wg GUS) w %	–
sieć drogowa	
długość dróg publicznych w gminie ogółem (w km)	159,18
długość dróg gminnych (w km)	71,03

Dane Urzędu Gminy w Gąsawie.

5. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Przez północno-zachodnią część gminy na niewielkim odcinku przebiega droga krajowa Nr 5 (Świecie – Bydgoszcz – Poznań – Wrocław – Bolków). Sieć komunikacyjną gminy stanowi 13 odcinków dróg powiatowych oraz 37 odcinków dróg gminnych. Długość dróg publicznych w gminie wynosi ogółem 159,18 km (w tym drogi gminne 71,03 km). Na terenie gminy budowany jest odcinek drogi ekspresowej S5 Bydgoszcz – Mielno.

Gąsawa położona jest w odległości ok. 52 km od Bydgoszczy (siedziby władz administracji państwowej województwa kujawsko-pomorskiego), ok. 81 km od Torunia (siedziby władz administracji samorządowej województwa kujawsko-pomorskiego), ok. 12 km od Żnina (siedziby władz powiatu żnińskiego), ok. 35 km od Gniezna i ok. 43 km od Inowrocławia.

Usługi komunikacyjne na terenie gminy świadczy Kujawsko-Pomorski Transport Samochodowy S.A. we Włocławku.

6. GOSPODARKA

Gąsawa to gmina o charakterze rolniczym. Na jej terenie nie funkcjonują duże podmioty gospodarcze czy przemysłowe, jednak, ze względu na atrakcyjne położenie geograficzne gmina rozwija także funkcje turystyczne oraz handlowo-usługowe. Użytki

rolne zajmują ponad 64% powierzchni gminy, zaś lasy stanowią ponad 26% jej terenu. Poniższa tabela przedstawia strukturę gruntów w gminie.

Tabela 6. Użytki rolne, lasy i grunty leśne

powierzchnia gminy ogółem (w ha)	13 570
powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)	8 629
powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)	3 554
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków	1 387

Dane Urzędu Gminy w Gąsawie.

Na terenie gminy Gąsawa przeważają gleby dobre i średnio dobre klasy III, IIIa i IIIb oraz gleby średnie IV klasy bonitacyjnej. Największe obszary zajmują gleby należące do kompleksu pszennego dobrego, żytniego bardzo dobrego i żytniego dobrego. Dominującą formą prowadzenia działalności rolniczej w gminie jest rolnictwo indywidualne, w strukturze gospodarstw rolnych przeważają gospodarstwa o małej i średniej powierzchni od 1 ha do 15 ha. Jakość i struktura gleb wpływają na rodzaj produkcji rolnej, w gminie Gąsawa wiodącą rolę odgrywa uprawa zbóż (głównie pszenica, żyto i pszenżyto) i uprawa przemysłowa (rzepak, buraki cukrowe, ziemniaki) oraz produkcja zwierzęca (chów trzody chlewnej i bydła).

Na koniec 2019 r. w ewidencji gminnej było zarejestrowanych 268 podmiotów gospodarczych.

Według danych statystycznych GUS-u w 2019 r. najwięcej podmiotów gospodarczych w gminie prowadziło działalność w sferze budownictwa. Kolejnymi sferami widocznie wyróżniającymi się były handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa pojazdów samochodowych, a także przetwórstwo przemysłowe.

W uzupełnieniu powyższych danych warto wymienić najważniejsze spośród inwestycji realizowanych w gminie w latach 2017-2019:

- budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Łysininie,
- rozbudowa budynku Przedszkola Samorządowego w Gąsawie,
- zagospodarowanie terenu plaży oraz budowa pomostu w Chomiąży Szlacheckiej i Gąsawie,
- rozbudowa Stacji Uzdatniania Wody w Gąsawie,
- przebudowa dróg gminnych (Nowawieś Pałucka – Chomiąża Szlachecka oraz Osiny – Chomiąża Szlachecka),
- remont dróg gminnych (Obudno – Parlin, Grochowiska Szlacheckie – Szelejewo, Gąsawa – Huby Gąsawskie),

- remont hali sportowej w Gąsawie.

7. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE

W 2019 r. gmina Gąsawa posiadała w swoich zasobach 28 mieszkań komunalnych o łącznej powierzchni 1 443,07 m², w których zamieszkiwało 121 osób. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosiła 51,54 m², a przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania komunalnego przypadająca na jedną osobę liczyła 11,93 m². Jeśli chodzi o mieszkania socjalne, to w 2019 r. gmina dysponowała 3 takimi lokalami o łącznej powierzchni 76,42 m², zamieszkiwały w nich 4 osoby. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania socjalnego wynosiła 25,47 m², natomiast przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania komunalnego przypadająca na jedną osobę liczyła 19,11 m². Dane szczegółowe dotyczące sytuacji mieszkaniowej w gminie Gąsawa w latach 2017-2019 zawiera poniższa tabela.

Tabela 7. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba mieszkań komunalnych	28	28	28
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych (w m ²)	1 443,07	1 443,07	1 443,07
liczba osób mieszkających w mieszkaniach komunalnych	121	121	121
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania komunalnego (w m ²)	51,54	51,54	51,54
przeciętna pow. użytkowa mieszkania komunalnego na 1 osobę (w m ²)	11,93	11,93	11,93
liczba mieszkań socjalnych	3	3	3
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań socjalnych (w m ²)	76,42	76,42	76,42
liczba osób mieszkających w mieszkaniach socjalnych	4	4	4
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania socjalnego (w m ²)	25,47	25,47	25,47
przeciętna pow. użytkowa mieszkania socjalnego na 1 osobę (w m ²)	19,11	19,11	19,11

Dane Urzędu Gminy w Gąsawie.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, świadczona jest pomoc pieniężna zwana dodatkiem mieszkaniowym. W gminie Gąsawa tej formy wsparcia udziela Urząd Gminy, a dane dotyczące liczby rodzin, którym przyznano dodatek, i ich łącznej wartości prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 8. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba rodzin, którym przyznano dodatek mieszkaniowy	33	32	33
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	313	360	297
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	53 963,27	58 818,79	53 680,71

Dane Urzędu Gminy w Gąsawie.

8. EDUKACJA I KULTURA

W gminie Gąsawa funkcjonuje 6 placówek oświatowo-wychowawczych, w tym 3 placówki wychowania przedszkolnego, 2 szkoły podstawowe i 1 szkoła ponadpodstawowa. Dane na temat przedszkoli i szkół w gminie oraz nauczycieli w nich zatrudnionych zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 9. Placówki oświatowo-wychowawcze w gminie w roku szkolnym 2018/2019

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
placówki wychowania przedszkolnego	3	150	16
w tym przedszkola	1	107	13
w tym oddziały przedszkolne w szkołach	2	43	3
szkoły podstawowe	2	379	71
szkoły ponadpodstawowe	1	330	37

Dane Urzędu Gminy w Gąsawie.

Działalność kulturalną w gminie prowadzi Gminny Ośrodek Kultury. GOK zajmuje się upowszechnianiem kultury, organizowaniem imprez gminnych, a także przyczynia się do poszerzania zainteresowań mieszkańców kulturą, sztuką i tradycjami. W Ośrodku odbywa się szereg różnorodnych zajęć, organizowane są wycieczki, półkolonie, imprezy okolicznościowe i sportowe. Placówka dysponuje dużą salą w Centrum Kultury „Stodoła”, w której odbywają się liczne koncerty, spektakle i spotkania. Istotnym animatorem życia kulturalnego jest Biblioteka Publiczna w Gąsawie oraz jej filia w Laskach Wielkich, a także Muzeum Archeologiczne w Biskupinie.

Muzeum Archeologiczne w Biskupinie jest jednym z największych i najbardziej rozpoznawalnych rezerwatów archeologicznych w Europie. Z uwagi na szczególną wartość dla dziedzictwa kulturowego oraz znaczenie naukowe i dydaktyczne, obszar półwyspu Jeziora Biskupińskiego i okolicy został uznany za Pomnik Historii i znalazł się w gronie najcenniejszych obiektów zabytkowych w Polsce. Do zadań Muzeum

należy m.in. gromadzenie, naukowe opracowywanie, konserwacja i udostępnianie dóbr kultury, realizowane m.in. w formie stałych i czasowych wystaw muzealnych oraz opieka nad zabytkami.

W 13 wsiach sołeckich (Annowo, Gąsawa, Godawy, Gogółkowo, Nnowawieś Pałucka, Obudno, Oćwieka, Pniewy, Ryszewko, Marcinkowo Dolne, Marcinkowo Górne, Łysinin i Biskupin) zlokalizowane są świetlice wiejskie pełniące funkcje lokalnych ośrodków kultury, będące miejscem wielu imprez kulturalnych, rekreacyjnych oraz zebrań wiejskich.

Na terenie gminy corocznie organizowane są imprezy okolicznościowe, m.in.: ponadlokalny: Festyn Archeologiczny, który co roku odbywa się pod innym hasłem, m.in. „Bogowie wojny” w 2017 r., „Na kupieckim szlaku” w 2018 r. czy w 2019 r. Jubileuszowy Festyn Archeologiczny łączący wątki tematyczne z poprzednich edycji, oraz Dożynki Gminne, festyn Pożegnanie Lata, Dzień Pluszowego Misia, Dzień Seniora, Dzień Osób z Niepełnosprawnością – „Żyj aktywnie”, imprezy kulturalno-sportowe, pikniki rodzinne, koncerty, jak również uroczystości z okazji świąt państwowych. Dane na ten temat przedstawia poniższa tabela.

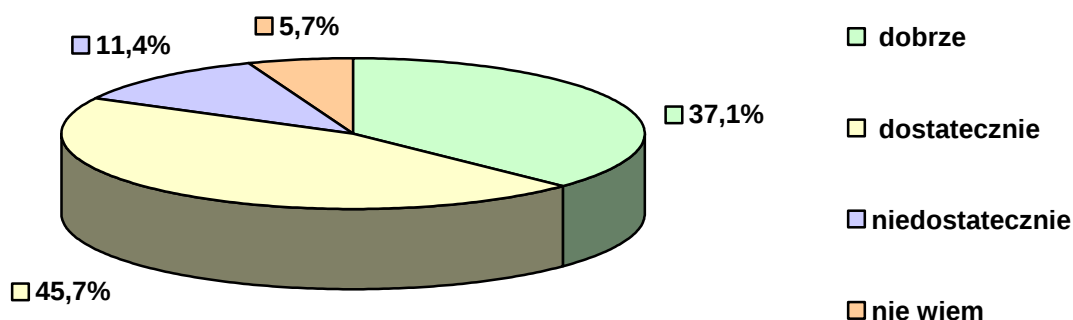
Tabela 10. Placówki kultury w gminie w 2019 r.

typ placówki	liczba placówek	liczba osób objętych ofertą	liczba pracowników
biblioteki i filie	2	405	2
ośrodek kultury	1	300	5
muzea, skanseny	1	22 500	50
świetlice wiejskie	13	b.d.	b.d.

Dane Urzędu Gminy w Gąsawie.

Dane pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym pozwoliły poznać opinie mieszkańców gminy na temat oferty edukacyjnej, oferty kulturalnej w gminie oraz opinie dotyczące opieki nad dziećmi do lat 3 i przedszkolnej.

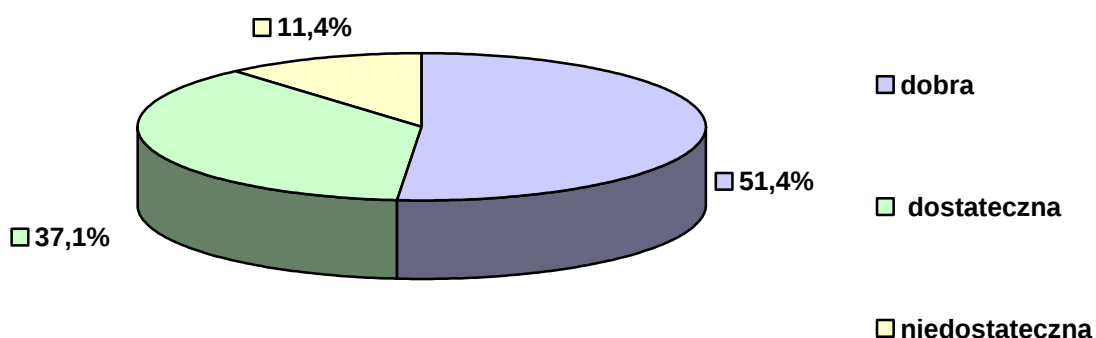
Poniższy wykres przedstawia rozkład odpowiedzi na pytanie dotyczące oferty edukacyjnej placówek oświatowych.

Wykres 1. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestnicy badania bardzo pozytywnie ocenili jakość oferty edukacyjnej szkół w gminie. Według 82,8% respondentów jest ona dobra lub dostateczna. Jednak zdaniem 11,4% badanych jest ona niedostateczna. Opinii w tej kwestii nie wyraziło 5,7% ankietowanych.

Pragnąc zidentyfikować potrzeby w obszarze kultury w gminie, poproszono ankietowanych o opinię na temat obecnej oferty kulturalnej. Zdecydowana większość (88,5%) respondentów oceniła tę ofertę pozytywnie. Przeciwnego zdania było 11,4% uczestników badania. Rozkład odpowiedzi dotyczący atrakcyjności i jakości oferty kulturalnej w gminie ilustruje poniższy wykres.

Wykres 2. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Jedno z pytań dotyczyło kwestii zaspokojenia potrzeb w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3. Według 40% respondentów brak żłobka jest problemem dla mieszkańców gminy. Odminną opinię wyraziło 25,7% badanych. Wysoki odsetek (34,3%) ankietowanych nie potrafił się w tej kwestii wypowiedzieć.

Jeśli chodzi o ofertę opieki przedszkolnej w gminie, to większość (68,6%) respondentów stwierdziła, że zaspokaja ona potrzeby w tym zakresie. Przeciwnego zdania było prawie 23% badanych, a 8,6% ankietowanych nie wyraziło opinii w tej sprawie.

9. OCHRONA ZDROWIA

Na terenie gminy Gąsawa w 2019 r. funkcjonował 1 Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej oraz działały 2 apteki. Dane zawarto w poniższej tabeli.

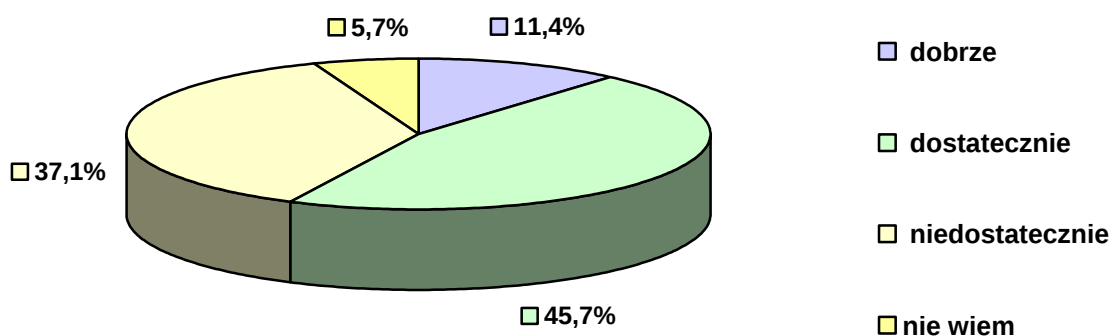
Tabela 11. Zakłady opieki zdrowotnej, praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2019 r.

typ placówki	liczba
zakłady opieki zdrowotnej ogółem	1
w tym niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej	1
prywatne praktyki lekarskie	–
apteki i punkty apteczne	2

Dane Urzędu Gminy w Gąsawie.

Gmina charakteryzuje się niewystarczającym dostępem do specjalistycznych usług medycznych. W przypadku specjalistycznych porad lub zabiegów mieszkańcy muszą korzystać z usług medycznych w większych ośrodkach, jak Żnin, Mogilno lub Inowrocław. Najbliższy szpital – Pałuckie Centrum Zdrowia Sp. z o.o. Szpital Powiatowy – zlokalizowany jest w Żninie przy ul. Szpitalnej 30. Funkcjonują w nim następujące oddziały: izba przyjęć, Szpitalny Oddział Ratunkowy, oddział intensywnej opieki medycznej, chorób wewnętrznych, chirurgii ogólnej, ortopedii, pediatriczny oraz ginekologiczno-położniczy. W placówce działają także poradnie specjalistyczne: kardiologiczna, chirurgii ogólnej, dziecięcej i urazowo-ortopedycznej, urologiczna, otolaryngologiczna, gastroenterologiczna, neurologiczna, zdrowia psychicznego, psychologiczna, terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu, medycyny sportowej, badania słuchu oraz leczenia bólu.

Szeroko pojęta tematyka ochrony zdrowia znalazła odzwierciedlenie w badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania. Rozkład odpowiedzi na temat ocen mieszkańców odnoszących się do funkcjonowania ochrony zdrowia w gminie ilustruje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 3. Jak Pani/Pan ocenia ofertę gminy w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdaniem 45,7% ankietowanych oferta w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców w gminie jest dostateczna, a kolejne 11,4% badanych przyznało, że jest dobra. Jednak według 37,1% respondentów jest ona niedostateczna. Opinii w tej sprawie nie przedstawiło 5,7% mieszkańców biorących udział w badaniu.

10. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Uprawianiu sportu i rekreacji w gminie Gąsawa służą zarówno obiekty sportowo-rekreacyjne, jak i naturalne warunki oraz przyroda tego regionu. Na bazę służącą uprawianiu sportu i rekreacji w gminie składa się 7 obiektów, m.in. stadion sportowy, hala sportowa i 2 boiska wielofunkcyjne w Gąsawie oraz boiska wielofunkcyjne w Szelejewie, Laskach Wielkich i Chomiąży Szlacheckiej, plaża i kąpielisko w Gąsawie i Chomiąży Szlacheckiej, a także place zabaw i siłownie zewnętrzne.

Propagowaniem kultury fizycznej w gminie zajmują się również działające na jej terenie kluby sportowe i stowarzyszenia. Należą do nich: Ludowy Klub Sportowy, Klub Sportowy „Sokół Gąsawa”, Klub Hokejowy „Old-Boys”, UKS „Tarpany” i UKS „Laski”.

Gmina Gąsawa zajmuje obszar we wschodniej części Pojezierza Gnieźnieńskiego, w obrębie historycznej krainy zwanej Pałukami. Ukształtowany przez wysoczną morenową pagórkowaty teren, liczne jeziora (Chomiąskie, Foluskie, Gąsawskie, Godawskie, Oćwieckie Wschodnie i Zachodnie oraz Ostrowieckie), dolina rzeki Gąsawki oraz kompleksy leśne, które pokrywają obszar gminy niemal w 26%, tworzą zróżnicowany i niepowtarzalny krajobraz. Ponad 28% terenu gminy znajduje się w obrębie Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezior Żnińskich, utworzonego

w celu lepszej ochrony różnorodnych form polodowcowych i wartościowych przyrodniczo rejonów.

Walory krajobrazowe, nieskażone środowisko naturalne, duża lesistość obszaru oraz liczne jeziora stanowią o wysokim potencjale turystycznym i rekreacyjnym gminy. Korzystne warunki sprzyjają rozwojowi różnych form rekreacji i aktywnej turystyki, (zwłaszcza rowerowej, kajakarstwa, żeglarstwa i wędkarstwa). Przez obszar gminy, wzdłuż jej najatrakcyjniejszych terenów, biegną liczne szlaki turystyczne: piesze (Pieszy Szlak Piastowski, Szlak Leszka Białego, Szlak Pałucki), rowerowe (Pałucki Szlak Rowerowy, Pałuckie Krajobrazy, Szlak z Barcina do Gołębek) i kajakowe (Szlak „Starej Baśni”, Szlak Gąsawki, Szlak Strugą Foluską), dające miłośnikom wędrówek możliwość poznania wielu obiektów, a przede wszystkim piękna malowniczych krajobrazów.

Najważniejszą atrakcją turystyczną gminy Gąsawa o ponadlokalnym znaczeniu jest Rezerwat Archeologiczny w Biskupinie. Na jego terenie zachowały się liczne ślady osadnictwa począwszy od epoki kamienia, po wczesne średniowiecze. Uznany za Pomnik Historii Rezerwat Archeologiczny jest licznie odwiedzany przez turystów z Polski i Europy. Niewątpliwą atrakcją wzbogacającą ofertę kulturalną Muzeum Archeologicznego jest działająca w okresie sezonu turystycznego (od 1 maja do 30 sierpnia oraz w czasie trwania festynu archeologicznego w Biskupinie) linia kolei wąskotorowej (Żnińska Kolej Powiatowa), przebiegająca przez teren gminy.

W Gąsawie oraz innych miejscowościach gminy można znaleźć ciekawe przykłady historii i kultury tego regionu, zabytkowe dwory i pałace oraz zabytki architektury sakralnej. Rozwojowi turystyki i rekreacji na terenie gminy sprzyjają powstałe w pobliżu licznych jezior plaże i kąpieliska, 5 ośrodków wczasowych, m.in. „Roma”, „Gród Piasta” i „Relax” w Chomiąży Szlacheckiej oraz Przystań Biskupińska, pole biwakowe, 4 gospodarstwa agroturystyczne, hotele – Herbarium Hotel & SPA w Chomiąży Szlacheckiej, a także obiekty gastronomiczne.

Dane na temat obiektów sportowo-rekreacyjnych oraz miejsc w obiektach noclegowych w gminie zawierają poniższe tabele.

Tabela 12. Sport i rekreacja w 2019 r.

rodzaj podmiotu	liczba
obiekty rekreacyjno-sportowe	7
kluby sportowe	5
w tym uczniowskie kluby sportowe	2

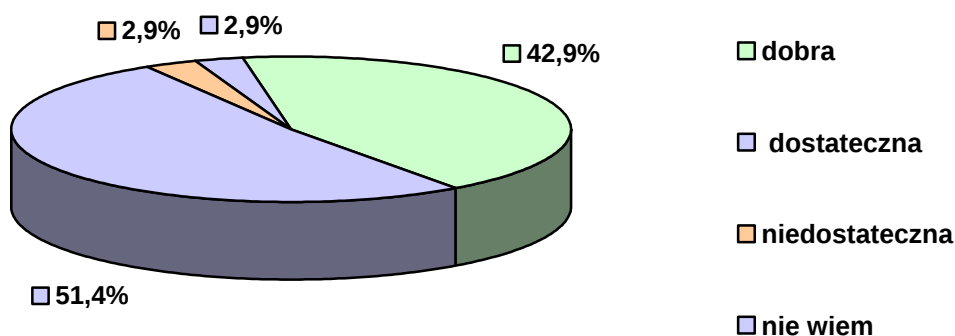
Dane Urzędu Gminy w Gąsawie.

Tabela 13. Baza noclegowa w gminie w 2019 r.

obiekty i miejsca noclegowe	liczba
obiekty zbiorowego zakwaterowania	1
miejsca noclegowe w obiektach zbiorowego zakwaterowania	200
liczba ośrodków wczasowych	5
liczba miejsc noclegowych w ośrodkach wczasowych	250
gospodarstwa agroturystyczne	4
miejsca w gospodarstwach agroturystycznych	70

Dane Urzędu Gminy w Gąsawie.

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym poproszono mieszkańców gminy o ocenę oferty w zakresie sportu i rekreacji w gminie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 4. Jaka jest wg Pani/Pana oferta gminy w zakresie sportu i rekreacji?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Na podstawie uzyskanych opinii można stwierdzić, iż docenione zostały podejmowane w gminie działania na rzecz tworzenia, a następnie rozwijania oferty w zakresie sportu i rekreacji, a sama oferta została wysoko oceniona przez mieszkańców, bowiem aż 94,3% ankietowanych uznało ją za dobrą lub dostateczną. Tylko 2,9% respondentów stwierdziło, że jest ona niedostateczna i taki sam odsetek badanych nie wyraził opinii w tej kwestii.

11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

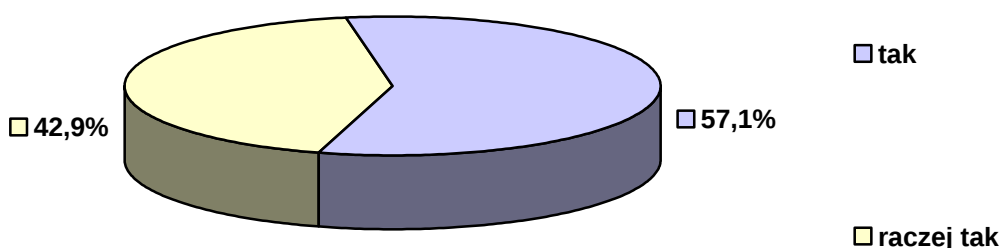
Według danych udostępnionych na potrzeby niniejszego dokumentu przez Komendę Powiatową Policji w Żninie, w 2019 r. na terenie gminy Gąsawa stwierdzono ogółem 47 przestępstw, wskaźnik wykrywalności wynosił 70,2%. Do najczęściej popełnianych czynów karalnych w 2019 r. należały przestępstwa przeciwko mieniu – 8 przypadków, groźby karalne – 5, kradzież z włamaniem – 4 oraz kradzież cudzej rzeczy i prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości (po 3

przypadki). W związku z zaistniałymi czynami karalnymi poszkodowanych zostało 42 mieszkańców, a w wyniku podjętych przez organy ścigania działań zatrzymano 33 podejrzanych. W 2019 r. na terenie gminy odnotowano 1 przestępstwo popełnione przez osobę nieletnią.

Według danych Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Żninie w 2019 r. prowadzono 18 postępowań wykonawczych w formie dozorów i nadzorów wobec 43 mieszkańców gminy.

W badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania zadano mieszkańcom gminy Gąsawa pytanie na temat ich poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Rozkład odpowiedzi ilustruje wykres.

Wykres 5. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Z wypowiedzi mieszkańców wynika, że w miejscu zamieszkania czują się oni bezpiecznie lub raczej bezpiecznie.

12. POMOC SPOŁECZNA

W zakres działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gąsawie wchodzi zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej oraz inne zadania zlecone gminie i zadania własne gminy, tj. w szczególności w ramach ustaw o świadczeniach rodzinnych, świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, ochronie zdrowia psychicznego, Karcie Dużej Rodziny, wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, pomocy państwa w wychowaniu dzieci, pomocy osobom uprawnionym do alimentów, świadczenie pomocy materialnej o charakterze socjalnym – stypendium szkolne i zasiłki szkolne

Z końcem 2019 r. kadre Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej stanowiło 15 pracowników. Dane na temat stanu zatrudnienia w Ośrodku, potrzeb w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 14. Stan zatrudnienia w GOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2019 r.

rodzaj stanowiska	liczba etatów	o ile etatów powinno być więcej?
kadra kierownicza	1	0
pracownicy socjalni	3	0
pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	3	0
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0
pozostali pracownicy	8	2

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gąsawie.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na ośrodek pomocy społecznej obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników. W 2019 r. w gminie Gąsawa wskaźnik ten był spełniony, bowiem na jednego pracownika socjalnego przypadało 1 739 mieszkańców. Wśród propozycji w zakresie rozwoju zasobów kadrowych GOPS-u figuruje potrzeba zwiększenia o 2 osoby liczby pozostałych pracowników.

Tabela 15. Wykształcenie kadry GOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2019 r.

rodzaj wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje i zainteresowanie w tym zakresie			liczba osób	
			kadra kierownicza	pracownicy socjalni
wykształcenie	wyższe kierunkowe		1	3
	średnie kierunkowe		–	–
dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	ukończona	1	1
		w trakcie realizacji	–	–
	specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	–	3
		w trakcie realizacji	–	–
	specjalizacja II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	–	–
		w trakcie realizacji	–	–

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gąsawie.

Z końcem 2019 r. wykształcenie wyższe kierunkowe posiadał kierownik oraz wszyscy pracownicy socjalni. Dodatkowo kierownik posiadał ukończoną specjalizację

z zakresu organizacji pomocy społecznej oraz studia podyplomowe z zakresu administracji i nowoczesnych technik zarządzania, natomiast I stopień specjalizacji w zawodzie pracownika socjalnego posiadali wszyscy pracownicy socjalni. Ponadto 1 pracownik był zainteresowany podjęciem specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownik socjalny.

Przepisy prawa dokładnie precyzują, kto i kiedy może skorzystać ze wsparcia udzielanego przez powołane do tego instytucje. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych w latach 2017-2019 w gminie Gąsawa na pomoc jej mieszkańcom.

Tabela 16. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom w latach 2017-2019

wielkość wydatków (w zł)	2017	2018	2019
ogółem	6 182 923,67	5 982 115,22	6 855 589,53
w tym na świadczenia pomocy społecznej	489 327,55	467 596,83	505 226,80
w tym na świadczenia rodzinne	5 683 597,12	5 514 518,39	6 350 362,73
na zadania własne gminy	468 837,55	434 009,73	489 790,66
na zadania zlecone gminie	5 714 086,12	5 548 105,49	6 365 798,87

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gąsawie.

Wartość środków przeznaczanych w gminie na pomoc społeczną ulegała w analizowanym okresie wahaniom, najwyższy poziom osiągając w 2019 r. – 6 855 689,53 zł.

W wykonywaniu zadań z zakresu pomocy społecznej GOPS współdziałał z innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, ochroną zdrowia, Policją, Powiatowym Urzędem Pracy, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi. Współpraca ta wpływa na prawidłowe identyfikowanie zapotrzebowania na pomoc, zgodnie z obowiązującymi przepisami, a co się z tym wiąże – pośrednio wpływa na trafność udzielanego wsparcia i właściwą dystrybucję środków.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców gminy objętych przez GOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2017-2019.

Tabela 17. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	236	201	163
liczba rodzin	141	126	105
liczba osób w rodzinach	407	339	267
udział liczby osób w rodzinach w ogólnej liczbie ludności gminy	7,8%	6,5%	5,1%

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gąsawie.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w gminie z roku na rok malała. Analogicznie zmniejszał się także udział beneficjentów systemu pomocy społecznej w ogóle ludności gminy. Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnych tabelach informacje na temat struktury wiekowej oraz aktywności zawodowej odbiorców pomocy społecznej w 2019 r.

Tabela 18. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2019 r.

wiek odbiorców	liczba osób
0-16 lat	74
17-21 lat	2
22-30 lat	6
31-40 lat	14
41-50 lat	21
51-60 lat	21
61-70 lat	19
71 lat i więcej	6
razem	163

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gąsawie.

Tabela 19. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2019 r.

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób powyżej 18 lat, którym przyznano pomoc według decyzji administracyjnych
pracuje	18
pracuje dorywczo	17
nie pracuje	30
uczy się/studiuje	17
na rencie	10
na emeryturze	8
na zasiłku dla bezrobotnych	0
bezrobotny bez prawa do zasiłku	63

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gąsawie.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych przez GOPS pomocą społeczną w 2019 r. wykazała, że największą grupę stanowiły dzieci i młodzież do lat 16. Jeśli zaś chodzi o aktywność zawodową dorosłych odbiorców pomocy społecznej, to najliczniejszą grupę stanowiły osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 20. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
ubóstwo	96	89	71	273	224	168
bezdomność	1	0	1	1	0	1
potrzeba ochrony macierzyństwa	15	16	10	82	79	57
bezrobocie	81	77	65	245	207	185
niepełnosprawność	32	38	32	79	83	65
długotrwała lub ciężka choroba	53	60	53	142	153	132
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	29	27	24	94	85	81
w tym rodziny niepełne	23	24	18	72	73	54
w tym rodziny wielodzietne	1	1	2	6	6	13
przemoc w rodzinie	3	1	0	9	2	0
alkoholizm	3	5	3	5	6	7
narkomania	0	1	0	0	1	0
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	3	6	4	3	9	7
zdarzenia losowe	8	0	1	20	0	1
klęska żywiołowa lub ekologiczna	155	0	0	471	0	0

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gąsawie.

Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019 były: ubóstwo oraz bezrobocie. W obu przypadkach na przestrzeni rozpatrywanego okresu nastąpił spadek liczby rodzin i osób korzystających ze wsparcia z tych powodów.

Istotnymi przyczynami udzielania mieszkańcom gminy wsparcia ze strony pomocy społecznej była długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność. Liczba rodzin i osób w rodzinach w obu przypadkach ulegała wahaniom w trakcie rozpatrywanego okresu.

Kolejnymi zauważalnymi powodami przyznawania wsparcia były: malejąca pod względem liczby rodzin i osób bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz wahająca się pod względem liczby rodzin i malejąca pod względem liczby osób potrzeba ochrony macierzyństwa. W mniejszym zakresie pomoc społeczną w gminie Gąsawa przyznawano ze względu na trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu

zakładu karnego oraz alkoholizm. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych tym rodzajem wsparcia ulegała wahaniom.

Znacznie rzadziej, bowiem odnotowano tylko pojedyncze przypadki, pomoc społeczna trafiała do rodzin, które wymagały takiego wsparcia z powodu zdarzeń losowych i przemocy w rodzinie. Jeszcze mniej było w gminie osób i rodzin, którym należało udzielić pomocy ze względu na bezdomność czy narkomanię. GOPS w Gąsawie przyznał także wsparcie 155 rodzinom (471 osobom w rodzinach) dotkniętym klęską żywiołową – nawałnicą, która dotknęła mieszkańców w 2017 r.

Należy mieć jednak na uwadze, iż nie wszyscy potrzebujący zgłaszają się po pomoc. Część osób wymagających wsparcia nie jest widoczna w systemie pomocy, a przyczyny takiego stanu rzeczy najczęściej są bardzo subiektywne i związane z poczuciem wstydu, niechęcią przed ujawnianiem relacji rodzinnych, obawą przed reakcją otoczenia i stygmatyzacją, wewnętrzną potrzebą zachowania samodzielności lub wiążą się z brakiem akceptacji warunków wymaganych do spełnienia, aby uzyskać pomoc, a wynikających z obowiązującego systemu prawnego. Także te i podobne uwarunkowania sprawiają, iż osoby i rodziny, niejednokrotnie dzieci, dotknięte przemocą domową nie trafiają pod opiekę wyspecjalizowanych instytucji i nie otrzymują należnego wsparcia.

Trudności rodzin, będące jednym z warunków udzielania świadczeń z pomocy społecznej, wpływały nie tylko na wysokość pomocy finansowej, ale także na formę udzielanego przez Ośrodek Pomocy Społecznej wsparcia. Dane liczbowe dotyczące różnych form wsparcia za lata 2017-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 21. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2017-2019

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
pieniężna	109	83	78	105	83	76	278	182	175
rzeczowa	116	105	75	63	58	39	261	228	158
praca socjalna	x	x	x	136	123	100	367	329	261
poradnictwo specjalistyczne	x	x	x	21	30	26	78	88	100
schronienie	2	2	1	2	1	1	2	2	1
usługi opiekuńcze	9	11	8	9	11	8	12	14	9
specjalistyczne usługi opiekuńcze	4	3	3	4	3	3	16	14	14

odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	3	4	4	x	x	x	x	x	x
--	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gąsawie.

W latach 2017-2019 na terenie gminy Gąsawa najwięcej rodzin korzystało ze wsparcia w formie pracy socjalnej, przy czym ich liczba zmniejszała się z roku na rok. W mniejszym stopniu mieszkańcom przyznawano pomoc pieniężną, głównie w postaci zasiłków, a w następnej kolejności pomoc rzeczową, która najczęściej świadczona jest w postaci posiłków, ubrań bądź sprzętów codziennego użytku. Zarówno w przypadku wsparcia finansowego, jak i świadczeń rzeczowych liczba rodzin, którym przyznano pomoc, systematycznie malała. Znacznie mniejszy zasięg miała pomoc w formie poradnictwa specjalistycznego, usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych i schronienia.

Dodatkową formą pomocy jest kontrakt socjalny, w latach 2017-2018 zawarto po 3 takie kontrakty, natomiast w 2019 r. takich kontraktów nie zawierano.

Istotnym wsparciem dla borykających się z rozlicznymi problemami klientów pomocy społecznej jest pomoc asystenta rodziny. W 2019 r. 12 rodzin dysfunkcyjnych, w których wychowywało się 30 dzieci, skorzystało z takiej formy pomocy. Poniższa tabela zawiera dane dotyczące pracy asystenta rodziny w gminie w latach 2017-2019.

Tabela 22. Asystenci rodziny w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba asystentów rodziny	1	1	1
liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	10	11	12
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	27	26	30
przeciętny czas pracy z rodziną (miesiące)	42	49	54
koszty ponoszone przez gminę z tytułu zatrudnienia asystenta rodziny (w zł)	12 071	19 473	29 978

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gąsawie.

Osoby niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, dla których pomoc w postaci usług opiekuńczych okazywała się niewystarczająca dla zaspokojenia ich podstawowych potrzeb życiowych, z uwagi na konieczność zapewnienia im całodobowej opieki (z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności), były kierowane przez GOPS do domów pomocy społecznej. Dane dotyczące liczby skierowań do DPS-ów i liczby osób w nich przebywających przedstawia kolejna tabela.

Tabela 23. Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób z gminy skierowanych do DPS-u	1	1	0
liczba osób z gminy przebywających w DPS-ie	2	4	4

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gąsawie.

Szczególną formą pomocy jest **Karta Dużej Rodziny**. Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci:

1. w wieku do 18. roku życia,
2. w wieku do 25. roku życia w przypadku, gdy dziecko się uczy,
3. bez ograniczeń wiekowych – w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Od 1 stycznia 2019 r. prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje również wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci. Dane na temat Kart Dużej Rodziny w gminie Gąsawa zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 24. Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba wydanych kart	44	74	181
liczba rodzin objętych wsparciem	10	17	73
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem	31	49	50

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gąsawie.

W ramach szeroko rozumianej pomocy społecznej GOPS w Gąsawie przyznawał mieszkańcom gminy **świadczenia rodzinne**. W latach 2017-2019 wielkość środków finansowych, jakie na ten cel przeznaczano, systematycznie wzrastała, natomiast liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie rodzinne, ulegała wahaniom. Dane w tym zakresie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 25. Świadczenia rodzinne w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
łączna wartość przyznanych świadczeń rodzinnych (w zł)	1 716 880	1 610 185	1 725 637
liczba osób, którym przyznano świadczenie	818	887	746

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gąsawie.

Dane szczegółowe obejmujące liczbę i rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w rozpatrywanym okresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 26. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2017-2019

rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń		
	2017	2018	2019
zasiłek rodzinny	1 007	920	892
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	22	22	20
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	22	25	19
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowania dziecka	39	39	38
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	46	40	33
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	342	331	287
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	249	203	195
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	126	227	130
zasiłek pielęgnacyjny	23	24	28
świadczenie pielęgnacyjne	48	45	39
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	30	22	35
świadczenie rodzicielskie	6	4	2
zasiłek dla opiekuna/	24	28	35
specjalny zasiłek opiekuńczy	24	28	35
razem	2 008	1 958	1 788

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gąsawie.

W latach 2017-2019 ogólna liczba wszystkich świadczeń rodzinnych przyznanych mieszkańcom gminy zmniejszała się z roku na rok. Podstawowym świadczeniem rodzinnym jest zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka.

Kolejność trzech najliczniej udzielanych dodatków do zasiłku rodzinnego była w latach 2017-2019 podobna: najczęściej przyznawano mieszkańcom dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego, z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania oraz z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej. Nieco niższa była liczba dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego oraz z tytułu samotnego wychowywania dziecka.

Poza zasiłkiem rodzinnym najczęściej wypłacanym mieszkańcom gminy świadczeniem był zasiłek pielęgnacyjny, który przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki dla osoby niezdolnej do samodzielnej egzystencji.

Poza wymienionymi wyżej świadczeniami rodzinnymi uprawnionym mieszkańcom gminy wypłacano również na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci **świadczenie wychowawcze**, którego celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Poniższe zestawienie prezentuje szczegółowe dane w tym zakresie za rok 2019.

Liczba wypłaconych świadczeń:

- liczba świadczeń należnych (w sumie w 2019 r.): 8 371,
- liczba rodzin mających ustalone prawo do świadczenia (w grudniu 2019 r.): 510.

Wartość wypłaconych świadczeń (w sumie w 2019 r.): **4 170 576 zł.**

Szczególną formą wsparcia jest wypłacane na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży świadczenie „**Za życiem**”. W analizowanym okresie w gminie Gąsawa przyznano 1 takie świadczenie w 2017 r. oraz 3 takie świadczenia w 2019 r.. Ponadto w 2019 r. wypłacano świadczenie „**Dobry Start**”, które trafiło do 429 rodzin i objęło łącznie 638 dzieci, a wartość wypłaconych świadczeń wyniosła **191 400 zł.** W ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” z pomocy skorzystało 117 dzieci i 68 osób dorosłych w 2017 r. oraz 104 dzieci i 75 osób dorosłych w 2018 r., natomiast w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” pomoc otrzymało 89 dzieci i 73 osoby dorosłe w 2019 r.

GOPS w Gąsawie przyznawał także stypendia szkolne, w 2019 r. pomoc materialną o charakterze socjalnym otrzymało 65 uczniów z terenu gminy na kwotę 42 355 zł. Ośrodek prowadzi także działania na rzecz integracji społeczności lokalnej, w 2019 r. zorganizowano m.in. Dzień Osób Niepełnosprawnych oraz Wigilię dla osób starszych i samotnych. Ponadto GOPS uczestniczy w akcji „Szlachetna Paczka” oraz w ramach współpracy z Wielkopolskim Bankiem Żywności w Poznaniu pozyskuje żywność dla najuboższych mieszkańców gminy. Z tej formy pomocy skorzystało w 2019 r. 79 rodzin (231 osób w rodzinach) na kwotę 51 247 zł.

Kolejną formę świadczeń udzielanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej stanowiły świadczenia alimentacyjne. Ta pomoc finansowa, świadczona zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, była przyznawana dziecku wychowywanemu w rodzinie niepełnej, w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, oraz dzieciom wychowywanym

przez osoby pozostające w związkach małżeńskich, przeprowadzających separację lub rozwód. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 27. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	63	60	56
liczba przyznanych świadczeń	700	656	633
wielkość wydatków na świadczenia (zł)	224 150	219 406	218 670

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gąsawie.

Pomoc społeczna polega m.in. na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej i społecznej. Składają się na nią zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. Obok Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gąsawie na terenie gminy funkcjonuje 13 świetlic wiejskich oraz Uniwersytet Trzeciego Wieku, w zajęciach którego uczestniczy 140 seniorów.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gąsawie jest główną instytucją udzielającą wsparcia w gminie. Należy jednak zaznaczyć, że mieszkańcy gminy mogą korzystać z pomocy jednostek powiatowych, które obejmują swoim wsparciem teren gminy. Wykaz tych jednostek wraz z informacją na temat osób objętych przez nie wsparciem w 2019 r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela 28. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2019 roku

nazwa i adres instytucji	liczba osób przebywających w placówce
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ul. Szpitalna 32, 88-400 Żnin	2
Środowiskowy Dom Samopomocy, ul. Szpitalna 32, 88-400 Żnin	1
Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekłe psychicznie chorych, Tonowo 52, 88-430 Janowiec Wlkp.	3
Schronisko dla osób bezdomnych, ul. Powstańców Wlkp. 35, 89-200 Kołaczkowo	1
Schronisko dla osób bezdomnych „Markot”, ul. Dybowska 1, 87-100 Toruń	1
Dom Pomocy Społecznej dla osób niepełnosprawnych Chlebno 8, 89-310 Chlebno	1

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gąsawie.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Żniniu w roku szkolnym 2018/2019 udzieliła wsparcia w formie terapii indywidualnej 3 dzieciom z terenu gminy Gąsawa. Ponadto pracownicy Poradni prowadzili zajęcia warsztatowe dla młodzieży w Zespole Szkół Niepublicznych w Gąsawie na temat zapobiegania HIV i AIDS, którymi objęto wszystkich uczniów placówki.

Ważną instytucją wsparcia jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące działalności PCPR-u w gminie w odniesieniu do jej mieszkańców w zakresie pieczy zastępczej.

Tabela 29. Działalność PCPR- w odniesieniu do mieszkańców gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	0	2	0
liczba dzieci z gminy adoptowanych	0	0	0
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	0	1	0
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinnym domu dziecka	0	2	2
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	0	0
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	5	3	3
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	0	0
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	4	3	3
liczba usamodzielnianych dzieci z gminy	0	0	0

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie.

13. SEKTOR POZARZĄDOWY

W 2019 r. na terenie gminy Gąsawa funkcjonowało 30 organizacji pozarządowych. Samorząd podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę zlecenia organizacjom realizacji zadań własnych oraz dofinansowywania działalności statutowej organizacji. Wykaz organizacji pozarządowych działających na terenie gminy zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 30. Wykaz organizacji pozarządowych w gminie

lp.	nazwa organizacji	adres
1.	Stowarzyszenie Sympatyków Gąsawy	ul. Żnińska 3A, 88-410 Gąsawa
2.	Gąsawska Orkiestra Dęta Pałuki	ul. Leszka Białego 6, 88-410 Gąsawa
3.	Stowarzyszenie Zaleśna Ekologiczna Kraina	Laski Wielkie 25, 88-410 Gąsawa
4.	Stowarzyszenie Miłośników Przyrody „Wierzba”	Oćwieka 24, 88-410 Gąsawa
5.	Fundacja Rekonkwista	Biskupin 49A, 88-410 Gąsawa
6.	Stowarzyszenie Leszka Białego	Godawy 32, 88-410 Gąsawa
7.	Stowarzyszenie „Godawianie”	Godawy 35, 88-410 Gąsawa
8.	Międzygminne Stowarzyszenie Wspierania Niepełnosprawnych Dzieci, Osób Dorosłych oraz ich Rodzin	ul. Żnińska 19, 88-410 Gąsawa

9.	Gąsawskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Społeczno-Wychowawczych im. Jadwigi Dziubińskiej	ul. Żnińska 6, 88-410 Gąsawa
10.	Biskupińskie Towarzystwo Archeologiczne im. Walentego Szwajcera	Biskupin 26, 88-410 Gąsawa
11.	Stowarzyszenie ABC Gąsawa	ul. Leszka Białego 6, 88-410 Gąsawa
12.	Stowarzyszenie Słuchaczy UTW w Gąsawie	ul. Żnińska 3a, 88-410 Gąsawa
13.	Gąsawski Związek Wędkarski	ul. Jeziorna 11, 88-410 Gąsawa
14.	Klub Sportowy „Sokół” Gąsawa	ul. Żnińska 19, 88-410 Gąsawa
15.	Klub Hokejowy Old-Boys	ul. Trzemeszeńska 1, 88-410 Gąsawa
16.	Uczniowski Klub Sportowy „Laski”	Laski Wielkie 25, 88-410 Gąsawa
17.	Uczniowski Klub Sportowy „Tarpany”	ul. Leszka Białego 6, 88-410 Gąsawa
18.	Ludowy Klub Sportowy	ul. Sportowa 1, 88-410 Gąsawa
19.	Polska Organizacja Latawcowa	ul. Biskupińska 18B, 88-410 Gąsawa
20.	Związek Zawodowy Pracowników Muzeum Archeologicznego w Biskupinie	Biskupin 17, 88-410 Gąsawa

Dane Urzędu Gminy w Gąsawie.

Listę organizacji pozarządowych działających na terenie gminy Gąsawa uzupełniają 4 jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej zorganizowane w sołectwach: Gąsawa, Marcinkowo Dolne, Obudno i Nowawieś Pałucka, 3 Kółka Rolnicze funkcjonujące w sołectwach: Laski Wielkie, Pniewy i Nowawieś oraz 3 Stowarzyszenia i Koła Gospodyń Wiejskich działające w Gąsawie, Biskupinie i Szelejewie.

W 2019 roku w gminie Gąsawa funkcjonowały 3 parafie Kościoła rzymskokatolickiego:

- Parafia p.w. św. Mikołaja w Gąsawie, ul. Żnińska 1, 88-410 Gąsawa,
- Parafia p.w. św. Marii Magdaleny w Ryszewku, Ryszewko 1, 88-410 Gąsawa,
- Parafia p.w. św. Jana Chrzciciela w Chomiąży Szlacheckiej, Chomiąża Szlachecka 1, 88-410 Gąsawa.

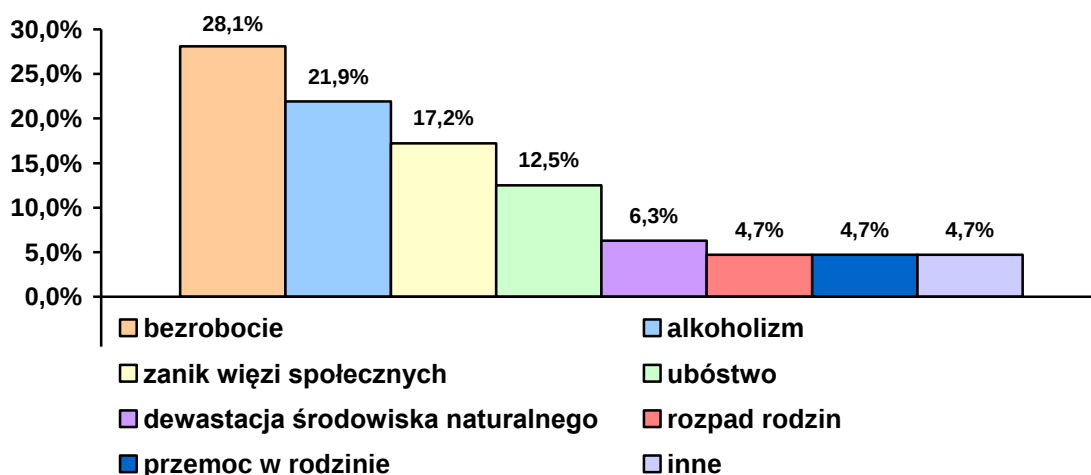
14. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO

W ramach identyfikacji problemów społecznych gminy Gąsawa oraz próby określenia stopnia ich natężenia zostały przeprowadzone badania przy zastosowaniu ankiety skierowanej do mieszkańców gminy. W badaniu ankietowym wzięło udział 35 respondentów. Grupa badawcza nie stanowiła w rozumieniu formalnym grupy reprezentatywnej. W badaniu mogła wziąć udział każda osoba zainteresowana podzieleniem się opinią w zakresie określonym przez ankietę.

Uczestników badania poproszono o wskazanie problemów bądź niekorzystnych zjawisk, które ich zdaniem są w gminie najbardziej widoczne. Pytanie to miało charakter półotwarty z możliwością dokonania wielokrotnego wyboru.

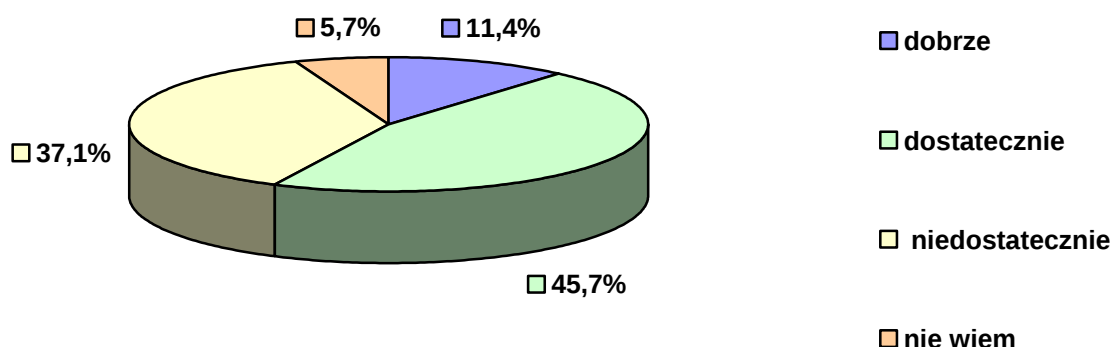
Wśród problemów i niekorzystnych zjawisk, które najbardziej uwidaczniają się w gminie, respondenci najczęściej wskazywali bezrobocie, alkoholizm, zanik więzi społecznych, ubóstwo, dewastację środowiska naturalnego oraz rozpad rodzin i przemoc w rodzinie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 6. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W kolejnym pytaniu poruszono kwestię oceny realizowanych w gminie działań w zakresie przeciwdziałania ubóstwu. Poniższy wykres zawiera rozkład odpowiedzi.

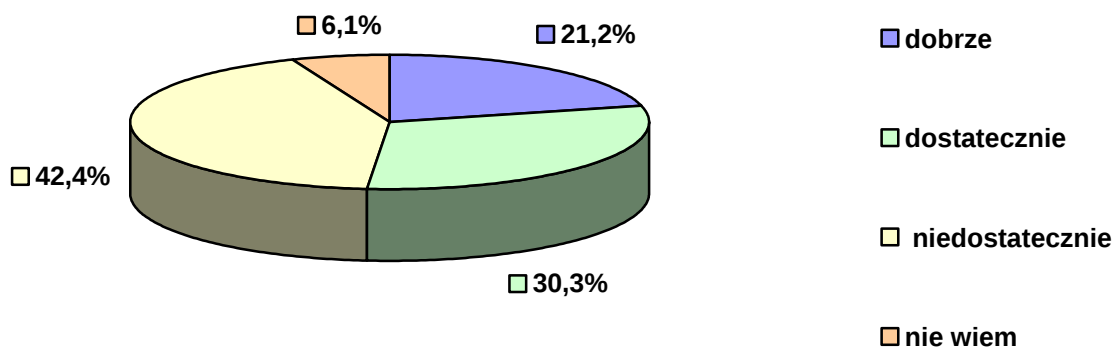
Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Większość ankietowanych pozytywnie oceniła realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu. Zdaniem 45,7% badanych są one dostateczne, a kolejne 11,4% respondentów przyznało, że są dobre. Jednak 37,1% uczestników badania przyznało, że są one niedostateczne. Prawie 6% pytanych nie przedstawiło opinii w tej sprawie.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania, jakie należałoby podjąć w gminie, aby integrować społeczność lokalną. Odpowiadając, ankietowani szczególny nacisk położyli na konieczność organizowania imprez integracyjnych (np. wyjazdów i wycieczek oraz festynów i zabaw plenerowych), wydarzeń artystycznych i kulturalnych, zawodów sportowych i rekreacyjnych oraz otwartych spotkań dla różnych grup wiekowych. Wspomniano również o zwiększeniu finansowania przedsięwzięć integracyjnych o charakterze lokalnym w poszczególnych sołectwach, inicjowaniu zajęć dla osób niepełnosprawnych oraz organizowaniu spotkań i konsultacji z władzami gminy dotyczących istotnych dla mieszkańców kwestii. Zaproponowano także zatrudnienie animatorów kultury w świetlicach wiejskich.

W sondażu poruszono także kwestię oceny komunikacji między władzami samorządowymi a mieszkańcami. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 8. Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi a mieszkańcami?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Ponad połowa (51,5%) mieszkańców dobrze oceniła komunikację z władzami samorządowymi. 42,4% respondentów miało umiarkowane zdanie, a zdania w tej kwestii nie przedstawiło 6,1% badanych.

Z przeprowadzonego badania wynika, że gmina Gąsawa jest dobrym miejscem do zamieszkania, bowiem na pytanie o ocenę poziomu zadowolenia z faktu bycia mieszkańcem gminy, zdecydowana większość (84,8%) respondentów wyraziła opinię pozytywną. Przeciwnego zdania było 15,2% uczestników badania.

15. BEZROBOCIE

Sytuacja na rynku pracy w gminie Gąsawa na przestrzeni ostatnich lat ulegała poprawie, bowiem z roku na rok malała liczba zarejestrowanych w urzędzie pracy osób bezrobotnych, w tym kobiet, które stanowiły zdecydowaną większość ogółu osób pozostających bez pracy. W latach 2017-2019 systematycznie zmniejszał się także udział bezrobotnych w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym. Dane w tym zakresie zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 31. Stan bezrobocia w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób w wieku produkcyjnym	3 327	3 285	3 255
liczba bezrobotnych w gminie ogółem	276	249	230
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	187	178	156
udział ogólnej liczby osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	8,3%	7,6%	7,1%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Żninie.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2017-2019 w powiecie żnińskim, województwie kujawsko-pomorskim i w kraju.

Tabela 32. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, województwie i w kraju w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
stopa bezrobocia w powiecie żnińskim	12,2%	10,6%	9,3%
stopa bezrobocia w województwie kujawsko-pomorskim	10,0%	8,8%	7,8%
stopa bezrobocia w kraju	6,6%	5,8%	5,2%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Żninie i Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2017-2019 powiat żniński charakteryzował się wyższą, w stosunku do województwa kujawsko-pomorskiego i kraju, stopą bezrobocia. Zarówno w powiecie, województwie, jak i w kraju poziom bezrobocia sukcesywnie malał w trakcie rozpatrywanego okresu.

Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w gminie ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy i wykształcenia. Dane szczegółowe w tym zakresie na koniec 2019 r. dla gminy Gąsawa przedstawia poniższa tabela.

Tabela 33. Bezrobotni w gminie na koniec 2019 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia

wiek	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
18-24 lata	34	24	70,6%
25-34 lata	55	44	80,0%
35-44 lata	55	41	74,5%
45-54 lata	55	32	58,2%
55-59 lat	23	15	65,2%
60 lat i więcej	8	x	x
czas pozostawania bez pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
do 1 miesiąca	21	6	28,6%
1-3 miesiące	49	31	63,3%
3-6 miesięcy	29	18	62,1%
6-12 miesięcy	37	26	70,3%
12-24 miesiące	33	25	75,8%
powyżej 24 miesięcy	61	50	82,0%

wykształcenie	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
wyższe	21	18	85,7%
policealne i średnie zawodowe	62	51	82,3%
średnie ogólnokształcące	15	12	80,0%
zasadnicze zawodowe	87	48	55,2%
gimnazjalne i niższe	45	27	60,0%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Żninie.

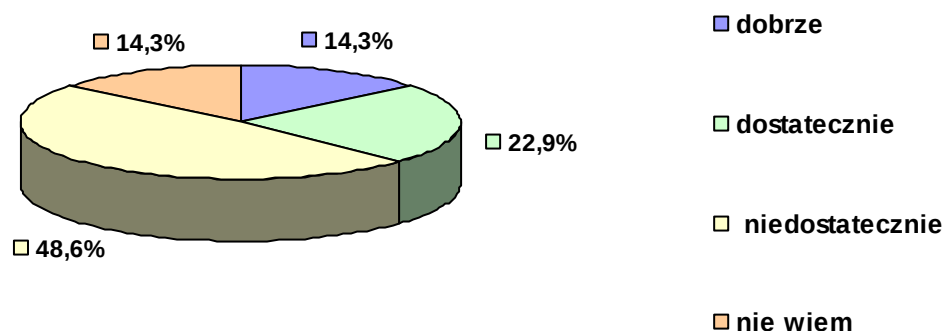
Na koniec 2019 r. wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby w wieku 25-34 lata, 35-44 lata i 45-54 lata, osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy. Najmniej bezrobotnych w 2019 r. było w następujących grupach: osób w wieku powyżej 60 lat, osób pozostających bez pracy do 1 miesiąca oraz osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym.

Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym oraz policealnym i średnim zawodowym, osób pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy i od 12 do 24 miesięcy oraz osób w wieku 25-34 lata i 35-44 lata.

Wśród ogółu bezrobotnych 178 osób (w tym 132 kobiety) znalazło się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, 6 osób było niepełnosprawnych, 49 osób posiadało co najmniej jedno dziecko w wieku do 6 lat, a 123 osoby były bezrobotne długotrwale. W ciągu 2019 r. pracę podjęły 172 osoby bezrobotne, w tym 95 kobiet.

W gminie Gąsawa bezrobocie było drugim, biorąc pod uwagę liczbę rodzin i osób w rodzinach, powodem przyznawania pomocy społecznej. W ostatnich latach spada jego poziom, ale skutki wyższego poziomu tego zjawiska w latach wcześniejszych są nadal odczuwane w rodzinach, szczególnie tych najuboższych, gdzie pojawiły się uzależnienia, konflikty, problemy wychowawcze. Zjawiska te, występujące długotrwale, prowadzą do ich rozpadu, a niektórzy członkowie takich rodzin zmuszeni są szukać pomocy w wyspecjalizowanych instytucjach.

Uczestników przeprowadzonego na potrzeby niniejszego opracowania badania poproszono o ocenę realizowanych w gminie działań w zakresie przeciwdziałania bezrobociu. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Działania realizowane w gminie w zakresie przeciwdziałania bezrobociu zostały uznane za niedostateczne przez 48,6% ankietowanych. Jednocześnie 22,9% respondentów uznało je za dostateczne, a kolejne 14,3% badanych przyznało, że są one dobre. Ponad 14% pytanym nie potrafiło tych działań ocenić.

16. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Obecnie jest ona w dużej mierze wynikiem kryzysu polityki mieszkaniowej, w szczególności w odniesieniu do budownictwa socjalnego i komunalnego. Rodziny ubogie zagrożone eksmisją z powodu zadłużenia nie zawsze mogą liczyć na pomoc krewnych lub mieszkanie zastępcze, co jest przyczyną występowania bezdomności. Istotna jest także dysfunkcjonalność instytucji opiekuńczo-resocjalizacyjnych i karnych zaniedbujących obowiązki opieki następczej. Bezdomność może też dotyczyć młodzieży opuszczającej domy dziecka i osób starszych oczekujących na miejsce w domach pomocy społecznej. Osobami bezdomnymi są także osoby, które wybrały taki styl życia.

Liczba osób korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w gminie Gąsawa z powodu bezdomności ograniczała się w latach 2017-2019 do pojedynczych przypadków, co uwidacznia tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 34. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS-u z powodu bezdomności w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba rodzin	1	0	1
liczba osób w rodzinach	1	0	1

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gąsawie.

16. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Skuteczne przeciwdziałanie problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminacja ich niekorzystnego wpływu na społeczeństwo wymaga prowadzenia działań związanych z profilaktyką i łagodzeniem zarówno objawów, jak i skutków tych zjawisk.

Na szczeblu gmin działania te wyznaczane są w ramach gminnych programów profilaktyki, takich jak:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii;
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Tabela 35. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2017-2019 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie

wielkość wydatków (w zł)	2017	2018	2019
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	82 735,95	91 841,02	77 952,16
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	1 828,22	752,44	4 998,25
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	0	0	0
razem	84 564,17	92 593,46	82 950,41

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gąsawie.

W latach 2017-2019 wysokość kwot przeznaczanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie Gąsawa ulegała wahaniom, osiągając najniższy poziom w 2019 r. W analizowanym okresie nie przeznaczano odrębnych środków na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie odgrywa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działalności GKRPA w Gąsawie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 36. Działalność GKRPA w latach 2017-2019 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy domowej w gminie

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	9	4	3
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	7	1	0
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	0	0	0

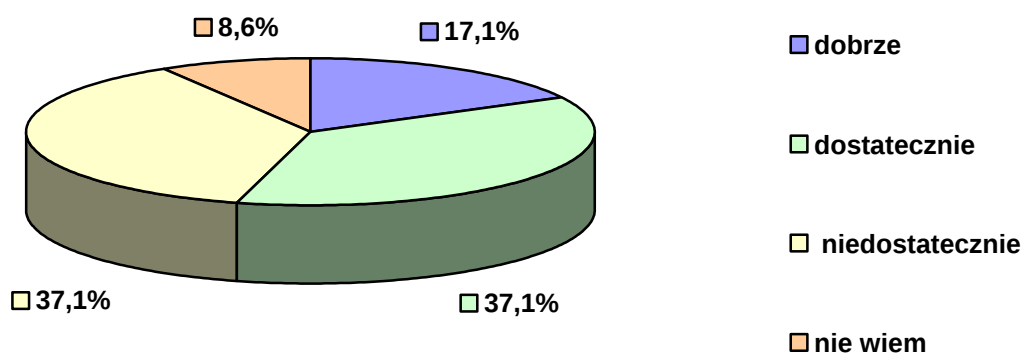
liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym GKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o przestępstwie	0	0	0
--	---	---	---

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gąsawie.

W latach 2017-2019 liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadzała rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu, z roku na rok zmniejszała się i wyniosła odpowiednio: 9, 4 i 3 osoby. Komisja występowała także z wnioskami do sądu o podjęcie obowiązkowego leczenia odwykowego, w 2017 r. złożono 7 takich wniosków, rok później 1, zaś w 2019 r. takich wniosków nie składano.

O ocenę działań, jakie prowadzone są w gminie w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom, zapytano w badaniu ankietowym mieszkańców. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ujęto w wykresie zamieszczonym poniżej.

Wykres 10. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

Ponad 54% badanych pozytywnie oceniło działania przeciwdziałające uzależnieniom. Jednocześnie 37,1% ankietowanych wyraziło odmienną opinię. Ponad 8% respondentów miało trudności z odniesieniem się do tej kwestii.

W analizowanym okresie przedstawiciele GKRPA w Gąsawie nie kontaktowali się z ofiarami przemocy w rodzinie, nie kierowali na terapię sprawców przemocy, nie składali również zawiadomień do prokuratury przeciwko sprawcom przemocy.

Osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie pomoc świadczy również Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Pomocy z powodu alkoholizmu udzielono 3 rodzinom w 2017 r., 5 rodzinom w 2018 r. i ponownie 3 rodzinom w 2019 r. Wsparcie przyznane ze względu na przemoc w rodzinie

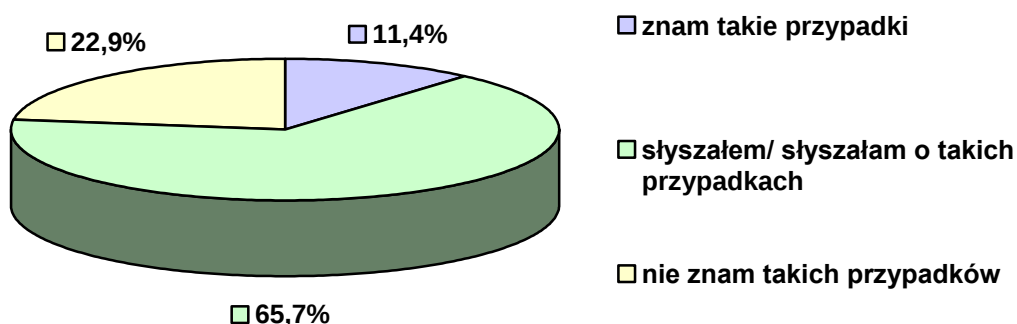
dotyczyło jednostkowych przypadków, podobnie, w przypadku pomocy z powodu narkomanii.

W pewnej sprzeczności z tymi danymi pozostają wyniki badania ankietowego, gdzie alkoholizm był drugim najczęściej wskazywanym problemem lokalnym dostrzeganym przez respondentów. Oznacza to, iż jest dotkliwie odczuwany przez mieszkańców i może stanowić realne zagrożenie porządku społecznego i prawidłowego funkcjonowania rodzin.

Jeśli chodzi o przemoc w rodzinie, to zarówno oszacowanie rzeczywistej skali tego zjawiska, jak i pomoc ofiarom są niezwykle trudne z wielu powodów, m.in. dlatego, iż ofiarami są najczęściej kobiety i dzieci, czasem osoby starsze lub niepełnosprawne, u których szukaniu pomocy towarzyszy obawa, a niekiedy wstyd związany z ujawnieniem sprawcy – osoby spokrewnionej lub bliskiej.

W przeprowadzonym badaniu ankietowym mieszkańcy odnieśli się także do styczności pośredniej lub bezpośredniej z osobami doświadczającymi lub stosującymi przemoc. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 11. Czy zna Pani/Pan przypadki stosowania przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?

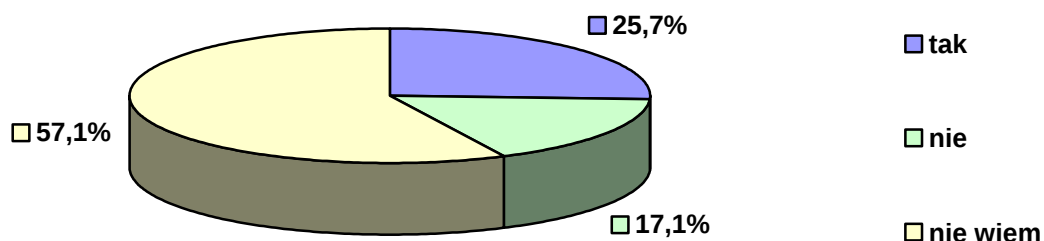
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Niepokojąco przedstawiają się wyniki odpowiedzi na to pytanie, bowiem aż 77,1% respondentów twierdzi, iż zna przypadki stosowania przemocy w rodzinie lub o nich słyszało. Takich przypadków nie zna 22,9% ankietowanych.

Oceniając ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy, respondenci najczęściej wskazywali na odpowiedź „nie wiem”, co świadczy o dużym (dotyczącym ponad połowy ankietowanych) braku świadomości badanej

społeczności co do zagrożenia tym zjawiskiem. Według 25,7% ankietowanych takie ryzyko istnieje. Przeciwnego zdania było 17,1% badanych.

Wykres 12. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Przeciwdziałanie problemom wynikającym z uzależnień i przemocy w rodzinie umożliwiają i normują odpowiednie akty prawne, a do podstawowych w tym zakresie należy Rozporządzenie Rady Ministrów z 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 31 marca 2011 r. w sprawie procedury przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie.

Skuteczne przeciwdziałanie problemom wynikającym z uzależnień i przemocy w rodzinie powinno opierać się na ścisłej współpracy wszystkich powołanych do tego instytucji i organizacji. Konieczne jest dokładne rozpoznanie danego problemu i okoliczności jego występowania oraz zapewnienie ciągłości działań podejmowanych wcześniej, jak choćby w ramach prac Zespołu Interdyscyplinarnego. W ujawnionych przypadkach stosowania przemocy w rodzinie lub uzasadnionego podejrzenia, że w danej rodzinie dochodzi do przemocy, wdrażana i prowadzona jest procedura „Niebieskiej Karty”. Obejmuje ona ogół czynności podejmowanych przez przedstawicieli GOPS-u, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, GKRPA i organizacji pozarządowych, a wszystkie te działania koordynuje Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego.

Procedurę kończy się po zrealizowaniu opracowanego przez grupę roboczą indywidualnego planu pomocy dla rodziny lub po ustaniu przemocy w rodzinie – na wniosek instytucji, która założyła „NK”, albo w przypadku, gdy rodzina nie jest zainteresowana rozwiązaniem problemu i prowadzenie „NK” staje się bezzasadne.

Dane dotyczące funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 37. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Gąsawa w latach 2017-2019

zakres danych	2017 r.	2018 r.	2019 r.
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	12	12	12
liczba spotkań ZI w ciągu roku	4	4	4
liczba spotkań grup roboczych	54	40	42
liczba złożonych do ZI „Niebieskich Kart”	11	11	11
w tym sporządzone przez Policję	9	6	10
w tym sporządzonych przez pracowników GOPS i ochrony zdrowia	1	0	1
liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	14	8	8
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	6	8	7
liczba spraw sądowych z powodu przemocy w rodzinie	0	0	0

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gąsawie.

Wszystkie działania i procedury odbywają się we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Policją i Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie. Ponadto w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w placówkach oświatowych realizowane były liczne przedsięwzięcia profilaktyczne i dydaktyczne w formie wykładów, spotkań ze specjalistami, programów, warsztatów i pogadanek oraz konkursów, imprez sportowych, artystycznych i okolicznościowych, sfinansowano także wyjazdy na kolonie z programem profilaktycznym oraz materiały edukacyjne.

W gminie Gąsawa jednostkami wsparcia dla osób uzależnionych lub dotkniętych przemocą w rodzinie są (obok GOPS-u i GKRPA) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, działający przy GKRPA Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych oraz Dotkniętych Przemocą (w 2019 r. z porad zatrudnionego w Punkcie Konsultacyjnym psychologa skorzystały 52 osoby), 2 świetlice środowiskowe w miejscowości Nowawieś Pałucka i Obudno, Centrum Kultury „Stodoła”, a także jednostka powiatowa – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie.

17. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI

Polityka równości szans płci jest celowym, systematycznym i świadomym ocenianiem prowadzonych działań z perspektywy wpływu na warunki życia kobiet

i mężczyzn, które ma na celu przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć i osiągnięcie równości kobiet i mężczyzn. Problemy oraz doświadczenia kobiet i mężczyzn powinny być integralnym elementem planowania, wdrażania i monitorowania realizowanych programów i projektów, aby nierówność się nie utrzymywała, a kobiety i mężczyźni odnosili równe korzyści. Dzięki wdrażaniu zasady równości szans płci w realizowanych przedsięwzięciach, odpowiadają one lepiej na specyficzne potrzeby zarówno kobiet, jak i mężczyzn.

Wprowadzenie w życie zasad polityki równości płci wymaga przeprowadzenia analizy sytuacji kobiet i mężczyzn, która opiera się na przedstawieniu danych ilościowych i jakościowych w podziale na płeć oraz odniesieniu się do występujących barier równości płci. W latach 2017-2019 w gminie Gąsawa struktura ludności pod względem płci była stabilna; stale połowę lub blisko połowę mieszkańców stanowiły kobiety. Dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 38. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba ludności gminy ogółem	5 248	5 212	5 216
liczba kobiet	2 638	2 606	2 600
udział kobiet w liczbie ludności gminy ogółem	50,3%	50,0%	49,8%

Dane Głównego Urzędu Gminy Gąsawa.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żninie, w całym rozpatrywanym okresie, kobiety stanowiły znacznie ponad połowę ogółu osób bezrobotnych w gminie.

Tabela 39. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba bezrobotnych ogółem	276	249	230
liczba bezrobotnych kobiet	187	178	156
udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych	67,8%	71,5%	67,8%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Żninie.

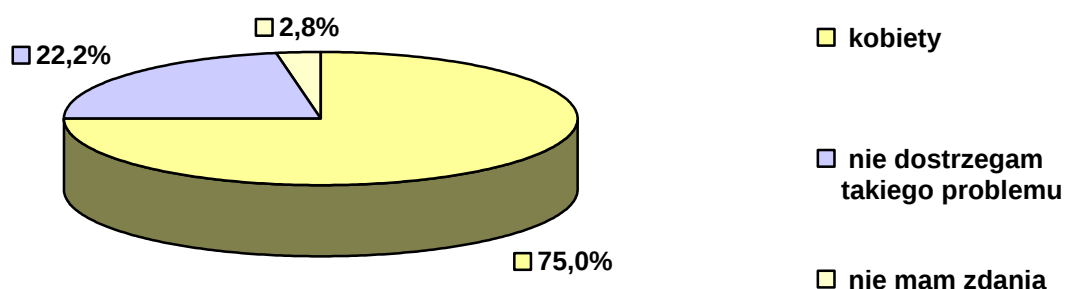
Analiza struktury bezrobocia w gminie pod względem płci wykazała, że kobiety zdecydowanie przeważały we wszystkich wyróżnionych kategoriach, zarówno jeśli chodzi o wiek, czas pozostawania bez pracy i wykształcenie. Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym, policealnym i średnim zawodowym oraz średnim ogólnokształcącym, osób pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy i od 12 do 24 miesięcy, a także osób w wieku 25-34 lata oraz 35-44 lata.

Może to wskazywać na istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn na lokalnym rynku pracy, co jednocześnie implikuje konieczność działań sprzyjających aktywizacji zawodowej kobiet, a w działaniach tych należy uwzględnić szeroki zakres rozwiązań ułatwiających kobietom godzenie pracy zawodowej i życia rodzinnego. W przypadku gminy Gąsawa problemem jest brak żłobka, na co zwracali uwagę mieszkańcy wypowiadający się w badaniach ankietowych.

Problemy dotyczące równości szans płci nie ograniczają się jedynie do zagadnień związanych z zatrudnieniem. Dlatego w ramach diagnozy sytuacji w zakresie równości płci w gminie Gąsawa przeprowadzono badanie przy zastosowaniu anonimowej ankiety, w której pytano o wybrane zagadnienia dotyczące równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć. Do analizy przedłożono w sumie 36 ankiet wypełnionych przez wybranych losowo mieszkańców.

Zasada równości szans płci ma ograniczać dyskryminację zarówno kobiet, jak i mężczyzn, przypisując im taką samą wartość społeczną, równe prawa oraz równy dostęp do zasobów. Uwzględniając powyższe, pytano respondentów, kto, ich zdaniem, jest bardziej zagrożony problemem nierówności szans. Rozkład uzyskanych odpowiedzi zawarto w wykresie zamieszczonym poniżej.

Wykres 13. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?

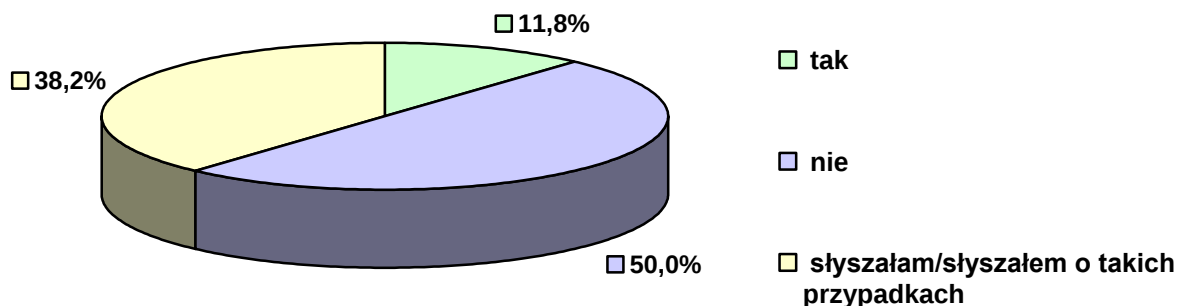
Dane z badania ankietowego.

Trzy czwarte ankietowanych uważa, że bardziej zagrożone dyskryminacją ze względu na płeć są kobiety. Ponad 22% badanych nie dostrzega problemu zawartego w pytaniu. Opinii w tej sprawie nie wyraziło 2,8% pytaných.

Badanie ankietowe pozwoliło również poznać wiedzę biorących w nim udział respondentów na temat problematyki równości szans kobiet i mężczyzn w ich lokalnym środowisku. Odpowiedzi na to pytanie rozłożyły się równomiernie. Połowa badanych stwierdziła, iż słyszała o przypadkach dyskryminacji ze względu na płeć w gminie lub przyznała, że spotkała się z takimi przypadkami. Jednocześnie 50%

spośród pytaných mieszkańców odpowiedziała, że nie spotkała się z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie. Uzyskane odpowiedzi ilustruje poniżej zamieszczony wykres.

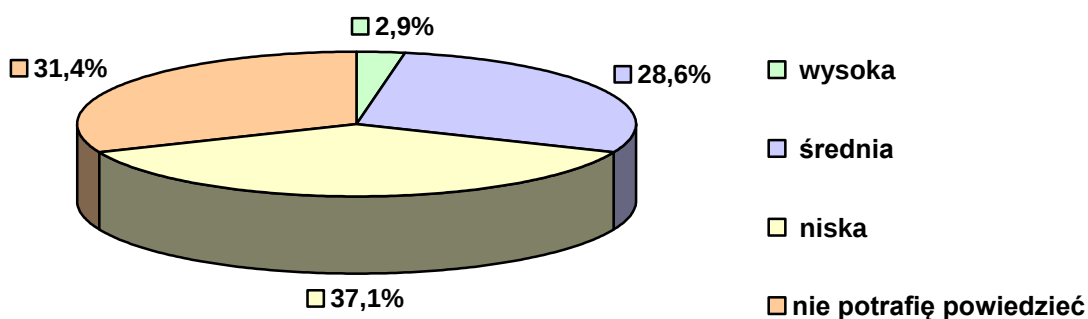
Wykres 14. Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie lub o nich słyszała/ słyszał?

Dane z badania ankietowego

Do uczestników badania skierowano też pytanie dotyczące określenia skali problemu nierówności płci w gminie. Poniższy wykres zawiera rozkład odpowiedzi.

Wykres 15. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności płci w gminie?

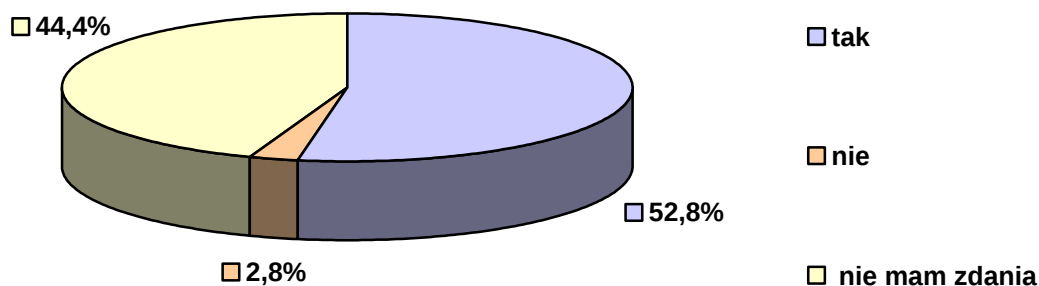

Dane z badania ankietowego

Zdaniem 37,1% ankietowanych skala problemu nierówności płci na terenie gminy jest niska, 28,6% respondentów przyznało, że jest ona średnia, a prawie 3% stwierdziło, że jest ona wysoka. Ponad 31% badanych nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie.

Ankietowani udzielali również odpowiedzi na pytania dotyczące potrzeby podejmowania działań na rzecz równości kobiet i mężczyzn oraz mających na celu przeciwdziałanie dyskryminacji płciowej. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje zamieszczony poniżej wykres.

Wykres 16. Czy uważa Pani/Pan, że powinno się podejmować w gminie działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć?

Dane z badania ankietowego.

Prawie 53% badanych uznało, że takie działania są potrzebne. Tylko 2,8% ankietowanych nie widzi potrzeby podejmowania takich działań. Wysoki odsetek (44,4%) respondentów nie potrafił rozstrzygnąć tak sformułowanej kwestii.

Kolejne pytanie dotyczyło obszarów, w jakich powinno się podejmować działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn przeciwdziałające dyskryminacji ze względu na płeć. Respondenci najczęściej wskazywali płace (28,3%), awans zawodowy (21,7%), rynek pracy i życie rodzinne (po 15,2%) oraz edukację (8,7%) i udział we władzach samorządowych (6,5%). Odpowiadając na pytanie o konkretne działania, jakie należy podejmować na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć, ankietowani zwrócili uwagę na potrzebę podnoszenia świadomości społecznej w tym zakresie, upowszechniania wiedzy o dyskryminacji (szkolenia, pogadanki), wyrównania szans na rynku pracy, szczególnie w zakresie płac i awansu zawodowego, a także stworzenia odpowiednich warunków do rozwoju osobistego i zawodowego oraz osiągnięcia aspiracji życiowych. Za równie ważne uznano organizowanie kursów zawodowych i tworzenie nowych miejsc pracy.

Z wypowiedzi udzielonych dla badania ankietowego, na którym opiera się w znacznej mierze niniejsze opracowanie, wynika, że ankietowani dostrzegają problemy nierówności szans oraz dyskryminacji płciowej i identyfikują je nie tylko w obszarze zatrudnienia. Trzy czwarte ankietowanych stwierdziło, że zagrożone problemem nierówności są kobiety, nadto połowa respondentów zna lub słyszała o przypadkach dyskryminacji ze względu na płeć w gminie, a zdecydowana

większość respondentów potrafiła ocenić także skalę tego problemu. Jednocześnie przy analizie wypowiedzi uczestników ankiety na temat równości szans kobiet i mężczyzn daje się zauważyć znaczny odsetek respondentów, którzy wybierali odpowiedź „nie mam zdania” czy „nie potrafię powiedzieć”. Dowodzi to stosunkowo niewielkiej znajomości tych problemów, a co za tym idzie, także skutków, jakie powyższe problemy wywołują w funkcjonowaniu jednostek i społeczeństwa. Zmiana tego stanu rzeczy z pewnością wymaga wyraźniejszej obecności tej tematyki w sferze publicznej.

18. SYTUACJA DZIECKA

Analiza sytuacji dziecka w gminie została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych. Badania te pozwoliły zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informacje na temat prowadzonych w szkołach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych. Do analizy przedłożono 3 ankiety – wypełnione przez dyrektorów placówek oświatowych funkcjonujących na terenie gminy Gąsawa:

- Szkoła Podstawowa im. Wandy Dobaczewskiej w Gąsawie (liczba uczniów: 326, liczba nauczycieli: 43),
- Szkoła Podstawowa im. admirała floty Józefa Unruga w Laskach Wielkich (liczba uczniów: 96, liczba nauczycieli: 27),
- Zespół Szkół Niepublicznych w Gąsawie (liczba uczniów: 330, liczba nauczycieli: 37).

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiety wynika, iż wszystkie placówki zatrudniają pedagoga, logopedę i doradcę zawodowego, opiekę pielęgniarską zapewniają 2 szkoły, a psychologiczną 1 placówka. Uczniowie wszystkich szkół mają dostęp do sali gimnastycznej i boiska sportowego, mają także zapewniony dostęp do Internetu. Placówki z terenu gminy prowadzą dożywianie uczniów; bezpłatne posiłki spożywało w sumie 40 dzieci. W ani jednej szkole nie utworzono klas integracyjnych. Wszystkie placówki organizują nauczanie indywidualne, a dwie z nich zapewniają opiekę w ramach zajęć świetlicowych. Szkoły oferują zajęcia przeznaczone dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wymieniono wśród nich zajęcia

wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, socjoterapeutyczne i psychologiczne oraz konsultacje pedagogiczne.

Zajęcia dodatkowe proponowane w szkołach

Placówki oświatowe z terenu gminy mają w swojej ofercie zajęcia dodatkowe. Znalazły się wśród nich: rozliczne koła rozwijające zainteresowania i predyspozycje uczniów; koła przedmiotowe, astronomiczne, lingwistyczne, dziennikarskie, sportowe (SKS, szachy, judo, hokej na trawie) artystyczne (muzyczne – nauka gry na instrumentach, orkiestra dęta) oraz harcerstwo, Szkolny Klub Wolontariatu i Klub Podróżnika. W szerokiej gamie propozycji znalazły się także zajęcia wizażu i kosmetyki oraz musztra paradna.

Przedstawiciele szkół zapytano o patologiczne zjawiska i negatywne zachowania obserwowane w społeczności uczniowskiej i otoczeniu szkoły. Uczestnicy badania stwierdzali ich obecność, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje w tej kwestii zawiera poniższa tabela.

Tabela 40. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2018/2019

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	obecność poszczególnych zjawisk		
	liczba placówek, w których stwierdzono	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, w których nie stwierdzono
palenie papierosów	2	44	1
sięganie po alkohol	1	4	2
sięganie po narkotyki	1	1	2
niszczenie mienia szkolnego	2	4	1
kradzieże na terenie szkoły	–	–	3
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	1	1	2
udział w grupach negatywnych	–	–	3
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	2	19	1
autoagresja	1	1	2
ucieczki z domu	–	–	3
przestępczość ujawniona	–	–	3
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	1	2	2

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Przedstawiciel jednej z badanych placówek zauważył wzrost uzależnień behawioralnych wśród uczniów, jeden z uczestników badania nie zaobserwował

wzrostu negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych w ciągu ostatnich trzech lat, zaś jeden z ankietowanych nie był w stanie stwierdzić, czy w ciągu trzech ostatnich lat taki wzrost nastąpił.

Tabela 41. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2018/2019

dysfunkcje i patologie rodziny	liczba ujawnionych przypadków
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	5
zaniedbanie	3
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	2
przemoc w rodzinie	1
wykorzystywanie seksualne dzieci	–
przestępczość	2

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Wśród dysfunkcji i patologii ujawnionych w środowisku rodzinnym uczniów stwierdzono przypadki bezzadności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zaniedbań, uzależnień, przemocy w rodzinie oraz przestępczości.

Przedstawiciel jednej z badanych placówek nie zauważył wzrostu w ciągu ostatnich trzech lat zjawisk patologicznych i przypadków dysfunkcji w rodzinach uczniów, natomiast dwaj respondenci mieli trudności z jednoznaczną odpowiedzią na to pytanie.

Współpraca szkół z rodzicami uczniów przybiera różne formy i została oceniona pozytywnie przez wszystkich uczestników badania.

Współpraca placówek oświatowych z instytucjami i organizacjami jest zdaniem przedstawicieli wszystkich szkół zadowalająca. Do podmiotów, z którymi szkoły najczęściej współpracują, uczestnicy badania zaliczyli: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Policję, kuratorów sądowych, Sanepid, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnię Zdrowia Psychicznego, Straż Pożarną, Powiatowy Urząd Pracy, Teatr Profilaktyczny „Kurtyna” oraz Pracownię Szkoleniową „Krokus”.

Pomoc, jaką szkoły oferują dzieciom z rodzin ubogich, polega przede wszystkim na zapewnieniu dożywiania w formie gorącego posiłku – obiadu. Jest to świadczenie niepieniężne refundowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

w ramach programów: Pomoc państwa w zakresie dożywiania oraz od roku 2019 Posiłek w szkole i w domu. Placówki organizują także akcje charytatywne i zbiórki żywności, odzieży oraz środków czystości.

Pomoc, jaką szkoły oferują dzieciom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy w rodzinie, przebiega we współpracy z instytucjami pomocowymi. Umożliwiany jest kontakt ze specjalistami – pedagogami, psychologami i terapeutami z PPP, zapewniana jest informacja o dostępnych formach pomocy i odpowiednich instytucjach pomocowych, w placówkach organizowane są spotkania i rozmowy z rodzicami. Dzieci mogą także korzystać z porad i wsparcia pedagogów szkolnych oraz pomocy w nauce.

Poprawa funkcjonowania placówek oraz efektywności procesu kształcenia i wychowania wymaga zdaniem uczestników badania prowadzenia dodatkowych szkoleń dla kadry nauczycielskiej dotyczących zachowań problemowych, angażowania młodzieży w programy edukacyjne i profilaktyczne oraz rozszerzenia działań wolontariatu szkolnego. Poprawa efektywności procesu edukacji i wychowania wymaga także zatrudnienia psychologów i doskonalenia zawodowego kadry nauczycielskiej i pedagogicznej.

19. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH

Z analizy danych dotyczących sytuacji demograficznej gminy Gąsawa wynika, że w latach 2017-2019 liczba osób w wieku poprodukcyjnym stale rosła, systematycznie zwiększał się także udział liczby osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności gminy. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 42. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba mieszkańców gminy ogółem	5 248	5 212	5 216
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	905	929	956
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności gminy	17,2%	17,8%	18,3%

Dane Urzędu Gminy Gąsawa.

Przytoczone dane pozwalają na sformułowanie wniosku, iż społeczność gminy wpisuje się w dominujące w ogólnym procesie demograficznym tendencje i powoli zaczyna się starzeć. Starzenie się społeczeństwa powoduje konieczność dokonania zmian organizacyjnych w funkcjonowaniu rodzin zobligowanych moralnie i prawnie do opieki nad członkiem rodziny, ale jest też istotną przesłanką do reorganizacji

lokalnego rynku usług społecznych, z uwagi na konieczność dostosowania tych usług do potrzeb osób niesamodzielnych, niepełnosprawnych, wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gąsawie w 2019 r. udzielił pomocy 25 osobom w wieku powyżej 61 lat, co przełożyło się na 15,3% ogółu odbiorców pomocy społecznej w gminie.

W ramach swojej działalności GOPS świadczy m.in. usługi opiekuńcze. Jest to szczególna forma pomocy kierowana przede wszystkim do osób starszych, chorych i samotnych. Usługi te polegają m.in. na pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych i pielęgnacji. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 43. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba rodzin	9	11	8
liczba osób łącznie w rodzinach	12	14	9

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gąsawie.

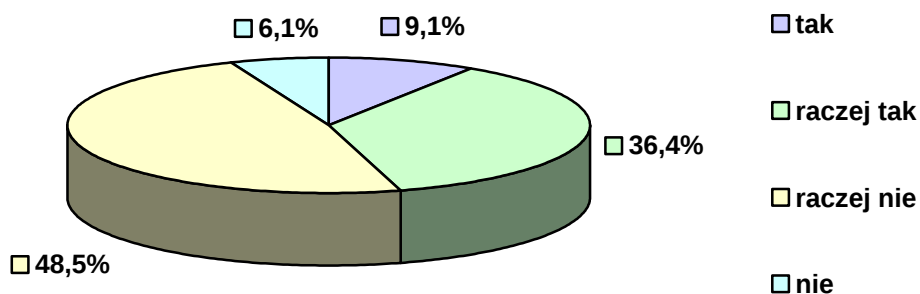
W latach 2017-2019 Ośrodek świadczył także specjalistyczne usługi opiekuńcze, którymi objęto 4 osoby w 2017 r., 3 osoby w 2018 r. i ponownie 3 osoby w ostatnim roku analizy.

Warto dodać, że na terenie gminy Gąsawa działa Uniwersytet Trzeciego Wieku. W zajęciach, których celem jest m.in. rozwijanie sprawności intelektualnej i fizycznej, aktywizacja społeczna oraz upowszechnianie kultury i sportu wśród seniorów, uczestniczy 140 słuchaczy z terenu gminy.

Ponadto, w miejscowości Piastowo funkcjonuje prywatny „Leśny Dom Seniora”, dysponujący 94 miejscami dla osób starszych.

Pragnąc poznać opinie mieszkańców na temat sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych, w badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania sformułowano pytanie odnoszące się do uwzględniania bądź nie potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych w działaniach realizowanych na terenie gminy. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 17. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Większość (54,6%) mieszkańców uważa, że w działaniach realizowanych w gminie raczej nie uwzględnia się lub nie uwzględnia się potrzeb osób starszych, ale jednocześnie 45,5% badanych nie podziela tego zdania.

Odpowiadając na pytanie, jakie problemy najczęściej dotyczą osób starszych w gminie, respondenci wskazywali głównie na samotność, problemy komunikacyjne, niewystarczający dostęp do specjalistycznych usług i opieki medycznej, niskie dochody przyczyniające się do ubóstwa oraz niedostosowanie infrastruktury i obiektów użyteczności publicznej do potrzeb seniorów (brak windy, wysokie schody). Zwrócono także uwagę na brak zainteresowania i opieki ze strony rodziny, niewystarczające wsparcie ze strony jednostek pomocowych oraz wykluczenie społeczne.

Z przytoczonych opinii wynika, że mieszkańcy interesują się losem osób starszych, ankietowani dostrzegają różnego rodzaju problemy i trudności, jakie stoją przed seniorami, a których częstokroć nie są oni w stanie pokonać swoimi siłami. Świadomość tych utrudnień oraz ograniczeń związanych z wiekiem pozwoliła dokonać respondentom oceny zagrożenia seniorów marginalizacją i wykluczeniem społecznym oraz dostrzec braki w dotychczasowej ofercie pomocowej skierowanej do tej grupy.

Z wypowiedzi uzyskanych dla niniejszego badania wynika, iż większość respondentów stanowiły osoby przed 55. rokiem życia, a grupa wiekowa powyżej 65 lat, czyli najbardziej zainteresowana tą kwestią część mieszkańców gminy, była reprezentowana przez 9% badanych.

Z pewnością dla lepszego rozpoznania potrzeb seniorów w gminie należałoby przeprowadzić odpowiednie badania adresowane tylko i wyłącznie do tej grupy

wiekowej, której opinii, z uwagi na dużą świadomość i wiedzę o bieżącej sytuacji osób starszych, należy wykorzystać w planowaniu oferty pomocowej na najbliższe lata.

20. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Bieżące informacje dotyczące osób niepełnosprawnych są trudne do dokładnego określenia, gdyż jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz umożliwiają ich charakterystykę, są narodowe spisy powszechne. Dane z ostatniego spisu dotyczące osób niepełnosprawnych nie są dostępne na poziomie gmin. Informacje, które w pewnym stopniu umożliwiają obserwację zachodzących w kolejnych latach zmian liczebności osób niepełnosprawnych w gminie Gąsawa zawierają dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gąsawie wynika, że w latach 2017-2019 niepełnosprawność była czwartym, pod względem liczby rodzin i osób w rodzinach, powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie.

Poniższa tabela przedstawia dane na temat liczby rodzin oraz liczby osób w rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej świadczonej przez GOPS w latach 2017-2019.

Tabela 44. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2017 -2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba rodzin	32	38	32
liczba osób łącznie w rodzinach	79	83	65

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gąsawie.

Należy dodać, że w 2019 r. GOPS przyznał 33 świadczenia w postaci dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego dla rodzin z terenu gminy. Ważnymi świadczeniami dla rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności były także zasiłki pielęgnacyjne i świadczenia pielęgnacyjne.

Warto również w tym miejscu przytoczyć informacje Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Mogilnie dotyczące orzeczeń o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności (z uwzględnieniem orzeczonego stopnia niepełnosprawności) w odniesieniu do mieszkańców gminy Gąsawa.

Tabela 45. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom powiatu w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych mieszkańcom gminy	6	7	7
liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych mieszkańcom gminy	33	35	45
w tym o znacznym stopniu niepełnosprawności	9	9	18
w tym o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	10	12	19
w tym o lekkim stopniu niepełnosprawności	14	14	8

Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Mogilnie.

Osoby niepełnosprawne z terenu gminy Gąsawa mogą korzystać również ze wsparcia finansowego udzielanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie, które dysponuje środkami na rehabilitację społeczną i zawodową. W tabeli zamieszczonej poniżej zawarto dane dotyczące tego rodzaju pomocy.

Tabela 46. Dofinansowanie rehabilitacji przyznane mieszkańcom gminy Gąsawa w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych	0	1	0
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze	30	41	30
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano likwidację barier architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się	2	2	2

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie.

Uzupełnieniem powyższych informacji są wypowiedzi pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym. W ankiecie zapytano mieszkańców o problemy, jakie najczęściej dotyczą osób niepełnosprawnych w gminie. W odpowiedzi wymieniano najczęściej bariery architektoniczne, niedostosowanie infrastruktury gminnej i budynków użyteczności publicznej, brak ofert pracy, trudny dostęp do specjalistycznej opieki medycznej i rehabilitacji oraz odpowiednich środków komunikacji publicznej, przystosowanych do transportu osób niepełnosprawnych. Wskazywano także na izolację i wykluczenie społeczne, niskie dochody oraz niewystarczające wsparcie.

Z przeprowadzonego na potrzeby niniejszego dokumentu badania ankietowanego wynika, że według 54,6% respondentów w działaniach realizowanych w gminie raczej nie uwzględnia się lub nie uwzględnia się potrzeb osób niepełnosprawnych. Odmienną opinię wyraziło 45,5% uczestników badania.

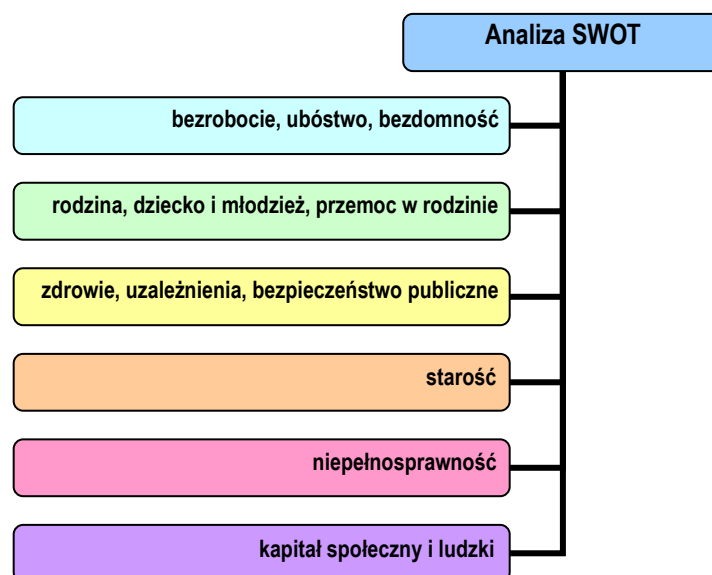
Większość respondentów biorących udział w badaniu ankietowym zauważa obecność osób niepełnosprawnych w środowisku. Mieszkańcy dostrzegają też niedostatki systemu ochrony zdrowia oraz braki w infrastrukturze, upatrując w tych sferach źródła problemów, z którymi borykają się osoby dotknięte niepełnosprawnością.

21. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT opiera się na wspólnym usystematyzowaniu posiadanych informacji z danego obszaru poprzez przyporządkowanie ich do jednej z czterech grup (mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia). Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona w ujęciu: mocne strony i słabe strony to czynniki zależne od nas (te, na które mamy wpływ planistyczny i zarządczy), a szanse i zagrożenia, to czynniki obiektywne, na które nie mamy bezpośredniego wpływu sprawczego.

Niniejsza analiza obejmuje następujące obszary: bezrobocie, ubóstwo, bezdomność; rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne; starość; niepełnosprawność; kapitał społeczny i ludzki. Wzięto także pod uwagę kwestie spoza wymienionych obszarów.

Diagram 1. Obszary analizy SWOT

BEZROBOCIE, UBÓSTWO, BEZDOMNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
• inicjowanie działań sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości wśród mieszkańców • prowadzenie działań na rzecz ograniczenia bezrobocia • podejmowanie działań służących aktywizacji zawodowej bezrobotnych • upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach zawodowych • organizowanie akcji charytatywnych na rzecz ubogich i zagrożonych ubóstwem • realizowanie programów i projektów na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych ubóstwem • diagnozowanie problemu bezdomności • możliwość pracy sezonowej w sektorze rolniczym lub turystycznym	• niepodejmowanie działań mających na celu przyciągnięcie inwestorów mogących tworzyć nowe miejsca pracy w gminie • nieprowadzenie inicjatyw na rzecz przeciwdziałania bezrobociu wśród kobiet • brak działań zmierzających do tworzenia w gminie podmiotów ekonomii społecznej mogących zapewnić nowe miejsca pracy • niepozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy UE) • oddalenie od większych aglomeracji • słaba komunikacja publiczna
szanse	zagrożenia
• stale rosnące zainteresowanie potencjalnych inwestorów tworzeniem nowych miejsc pracy w gminie • zwiększające się zainteresowanie mieszkańców prowadzeniem własnej działalności gospodarczej	• utrzymująca się na stałym poziomie liczba osób długotrwale bezrobotnych • wzrastający poziom bezrobocia wśród kobiet • nieefektywna oferta działań

• stale rosnąca liczba ofert pracy dla bezrobotnych • wzrastające zainteresowanie problemami osób ubogich i działaniami prowadzonymi na ich rzecz wśród lokalnej społeczności • niepostępujące zjawisko ubożenia wśród mieszkańców gminy • niewzrastająca liczba osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością • rozwój infrastruktury turystycznej	• aktywizujących dla bezrobotnych • brak zainteresowania osób bezrobotnych tworzeniem podmiotów ekonomii społecznej • niewystarczające zainteresowanie osób bezrobotnych usługami poradnictwa zawodowego i udziałem w szkoleniach zawodowych • brak środków finansowych z funduszy zewnętrznych (m.in. UE) ograniczających bezrobocie w gminie • skutki epidemii koronawirusa
--	---

Analiza uwarunkowań dla obszaru *bezrobocie, ubóstwo, bezdomność* wskazuje na przewagę mocnych stron, którymi są głównie: inicjowanie działań sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości wśród mieszkańców, prowadzenie działań na rzecz ograniczenia bezrobocia, upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach zawodowych oraz możliwość podjęcia pracy sezonowej w sektorze rolniczym lub turystycznym, a także realizowanie programów i projektów na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych ubóstwem.

Istotne znaczenie ma także poprawiająca się od kilku lat sytuacja na rynku pracy i związany z tym spadek poziomu bezrobocia. Szczególnej uwagi i intensyfikacji działań ze strony władz samorządowych, odpowiednich instytucji i organizacji wymagają jednak liczne słabe strony i zagrożenia, do których należy zaliczyć: wzrastający poziom bezrobocia wśród kobiet, nieefektywna oferta działań aktywizujących dla bezrobotnych, niewystarczające zainteresowanie osób bezrobotnych usługami poradnictwa zawodowego i udziałem w szkoleniach zawodowych, niepodejmowanie działań mających na celu przyciągnięcie inwestorów mogących tworzyć nowe miejsca pracy w gminie, nieprowadzenie inicjatyw na rzecz przeciwdziałania bezrobociu wśród kobiet, a także trudności komunikacyjne oraz osłabione programy rządowe, które, jak pokazuje praktyka, raczej nie sprzyjają aktywizacji zawodowej.

OBSZAR I: RODZINA, DZIECKO I MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
• analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w gminie • wsparcie asystenta rodziny dla rodzin dysfunkcyjnych	• brak dofinansowania • niewystarczające zaplecze lokalowe

• zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia • analizowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci • funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • monitorowanie zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 i zapotrzebowania na opiekę przedszkolną • dysponowanie przez szkolnictwo w gminie kadrą i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie na terenie gminy • inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie • kompleksowa działalność Zespołu Interdyscyplinarnego i asystenta rodziny • punkt nieodpłatnej pomocy prawnej	
szanse	zagrożenia
• niewzrastająca liczba osób samotnie wychowujących dzieci • wystarczająca oferta opieki przedszkolnej • zaspokajająca potrzeby w zakresie edukacji sytuacja finansowa gminy • nienasilająca się w gminie skala zjawiska przemocy w rodzinie • profilaktyka w obszarze uzależnień	• nasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin • wzrastająca liczba rodzin dysfunkcyjnych • stale rosnąca liczba rodzin wymagających specjalistycznego wsparcia • brak możliwości tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • niewystarczająca liczebność kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie oraz możliwość doskonalenia zawodowego kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • brak aktywności zawodowej oraz nadużywanie substancji uzależniających – skutki epidemii koronawirusa • internet – niebezpieczne kontakty, cyberprzemoc, hejt, szkodliwe treści, wirusy, nadużywanie internetu

Analiza uwarunkowań dla obszaru *rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie* wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron, którymi są głównie: zapewnianie rodzinom dysfunkcyjnym wsparcia asystentów rodziny, dostęp do

poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia, dysponowanie odpowiednią kadrami i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój dzieciom i młodzieży, funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie oraz kompleksowa działalność Zespołu Interdyscyplinarnego i punktu nieodpłatnej pomocy prawnej.

Dostrzegane mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie mogą jednak przesłonić ciężaru gatunkowego zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Nasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin, wzrastająca liczba rodzin dysfunkcyjnych, stale rosnąca liczba rodzin wymagających specjalistycznego wsparcia, brak możliwości tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, niewystarczająca liczebność kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie oraz możliwość doskonalenia zawodowego kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie, brak aktywności zawodowej oraz nadużywanie substancji uzależniających – skutki epidemii koronawirusa, to kwestie, które należy uwzględnić w programowaniu działań w tym obszarze.

OBSZAR II: ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	słabe strony
• zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej • inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia • zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi • prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów • realizowanie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym • prowadzenie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie oraz	• niewystarczające działania samorządu gminy na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego • niewystarczająca opieka nocna i świąteczna

realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze	
wykrywalność w obszarze uzależnień	
szanse	zagrożenia
- wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców - wzrost poziomu bezpieczeństwa mieszkańców gminy oraz poziomu bezpieczeństwa na drodze - szansa poprawy jakości środowiska naturalnego	- istnienie barier finansowych i lokalowych utrudniających prawidłowe zabezpieczenie dostępu do świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej - brak poprawy stanu środowiska naturalnego - zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia - stałe rosnące zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi - zwiększająca się liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki - wzrastające zagrożenie przestępczością wśród nieletnich w gminie - brak środków finansowych - niedostateczna oferta w zakresie ochrony zdrowia - brak posterunku i komisariatu policji

Analiza uwarunkowań dla obszaru *zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne* uwypukliła liczne zagrożenia, jak np. wzrastająca liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki, zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia, stałe rosnące zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi czy wzrastające zagrożenie przestępczością wśród nieletnich w gminie.

Mimo dostrzeganych szans oraz przewagi mocnych stron (zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi, prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów, realizowanie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym, a także wykrywalność w obszarze uzależnień) wskazane zagrożenia mogą w istotny sposób rzutować na osiągnięcie zakładanych zmian w procesie wdrażania założeń budowanego programu.

STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
analizowanie sytuacji demograficznej gminy z uwzględnieniem struktury	brak dostępu osób starszych do klubu seniora i innych form wsparcia dziennego

wiekowej mieszkańców - informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy - wystarczająca kadra pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze - analizowanie potrzeb rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi - funkcjonowanie na terenie gminy form wsparcia osób starszych - zapewnianie osobom starszym warunków do kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej - funkcjonowanie Uniwersytetu III Wieku - współpraca GOPS-u i GOK-u w integracji osób starszych	
szanse	zagrożenia
- niewzrastająca liczba osób starszych korzystających ze wsparcia z pomocy społecznej - zaspokajanie potrzeb w zakresie kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej osób starszych - możliwość uzyskania wsparcia ze strony Lokalnej Grupy Działania w Żninie oraz Leśnego Domu Seniora	- stale rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności mieszkańców - zwiększająca się liczba osób starszych wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych - występowanie zjawiska pozostawiania osób starszych bez należytej opieki przez najbliższych członków rodzin - wzrost liczby osób wymagających opieki paliatywnej

Analiza uwarunkowań dla obszaru *starość* uwypukla mocne strony, takie jak: informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy, odpowiednia kadra pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze, analizowanie potrzeb rodzin sprawujących opiekę nad seniorami, zapewnianie osobom starszym warunków do kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej oraz funkcjonowanie Uniwersytetu III Wieku, a także współpraca GOPS-u i GOK-u w integracji osób starszych. Uwagę zwracają jednak liczne zagrożenia: stale rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności mieszkańców, zwiększająca się liczba osób starszych wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych, występowanie zjawiska pozostawiania osób starszych bez należytej opieki przez najbliższych członków rodzin oraz brak dostępu osób starszych do klubu seniora i innych form wsparcia dziennego, a także wzrost liczby osób wymagających opieki paliatywnej. W obliczu postępującego starzenia się społeczeństwa te kwestie powinny znaleźć się w obszarze zainteresowania wszystkich instytucji i organizacji zajmujących się polityką społeczną.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
- informowanie osób niepełnosprawnych z gminy o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy - organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie gminy - informowanie przedsiębiorców o możliwości refundacji ze środków PEFRON kosztów zatrudniania osób niepełnosprawnych - prowadzenie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętej niepełnosprawnością - umowa z wypożyczalnią sprzętu rehabilitacyjnego i pomocniczego - samochód w posiadaniu gminy na potrzeby osób niepełnosprawnych	- brak monitorowania orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom gminy - niewystarczające likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym (likwidowane częściowo) - brak ofert pracy dla osób niepełnosprawnych z gminy - trudności w realizacji specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi
szanse	zagrożenia
- niezwiększająca się liczba osób niepełnosprawnych korzystających ze wsparcia pomocy społecznej - oferowanie zatrudnienia osobom niepełnosprawnym przez lokalnych przedsiębiorców - niewzrastająca liczba dzieci dotkniętych niepełnosprawnościami, wymagających działań w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych - rozszerzenie ofert rynku pracy dla osób z niepełnosprawnością	- wzrost liczby osób niepełnosprawnych w gminie - zwiększająca się liczba osób z zaburzeniami psychicznymi wymagających specjalistycznych usług opiekuńczych - trudne do przewidzenia skutki epidemii - brak miejsc w domach pomocy społecznej

Analiza uwarunkowań dla obszaru niepełnosprawność uwypukla mocne strony, takie jak: informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy, organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie gminy, prowadzenie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętej niepełnosprawnością czy umowa z wypożyczalnią sprzętu rehabilitacyjnego i pomocniczego oraz dysponowanie przez gminę samochodem przystosowanym do transportu osób niepełnosprawnych. Nie należy jednak tracić z oczu słabych stron i zagrożeń, jakie występują w tym obszarze, a zaliczają się do nich: niewystarczające likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym, trudności w realizacji specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi, wzrost liczby osób niepełnosprawnych

w gminie, zwiększająca się liczba osób z zaburzeniami psychicznymi wymagających specjalistycznych usług opiekuńczych, brak ofert pracy dla osób niepełnosprawnych na lokalnym rynku oraz brak miejsc w domach pomocy społecznej. Rozwiązywanie tych problemów wymaga współpracy zarówno organów samorządowych, instytucji pomocowych, jak i organizacji pozarządowych oraz tych podmiotów, które w sferze swojego zainteresowania mają pomoc osobom niepełnosprawnym.

OBSZAR III: KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
• odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców • prowadzenie działań mających na celu zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych • popularyzowanie wśród mieszkańców informacji o lokalnych organizacjach pozarządowych • podejmowanie działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców • inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej • prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników pomocy społecznej (w ograniczonym zakresie) • podejmowanie działań mających na celu propagowanie i inicjowanie wolontariatu	• niedostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej • wysoka liczba osób w wieku poprodukcyjnym • brak nowych miejsc pracy i przedsięwzięć
szanse	zagrożenia
• odpowiedni potencjał gminy zapewniający jej rozwój i umożliwiający wzrost jakości życia • wzrost liczby inicjatyw lokalnych • stale rosnące zainteresowanie mieszkańców działalnością w ramach organizacji pozarządowych • zwiększająca się liczba osób korzystających z oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej • wykorzystywanie przez gminę środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • niewzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej • stale rosnące zainteresowanie	• zwiększająca się liczba osób marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją • brak środków umożliwiających dostosowanie liczebności i poziomu kwalifikacji kadr pomocowych do aktualnych potrzeb • wzrastająca liczba osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych

mieszkańców działalnością wolontarystyczną • utworzenie nowych miejsc pracy • wzrost płac oraz możliwość awansu zawodowego	
--	--

Analiza uwarunkowań dla obszaru *kapitał społeczny i ludzki* pokazuje zdecydowaną przewagę mocnych stron, którymi są głównie: odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców gminy, podejmowanie działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców, jak również podejmowanie inicjatyw na rzecz integracji społeczności lokalnej. Należy także podkreślić prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej.

Jednakże liczne mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie powinny przesłonić wagi dostrzeganych i zasygnalizowanych zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Brak środków umożliwiających dostosowanie liczebności i poziomu kwalifikacji kadr pomocowych do aktualnych potrzeb, wzrastająca liczba osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych czy zwiększająca się liczba osób marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją, to istotne kwestie rzutujące na kształt programu działań w tym obszarze.

III. Programowanie

Ocena wdrożenia założeń poprzednio realizowanej strategii, wnioski płynące z tej oceny oraz uzyskane wyniki diagnozy problemów społecznych na terenie gminy, na którą złożyła się analiza danych z tzw. źródeł zastanych, analiza wyników badań ankietowych oraz analiza SWOT, pozwoliły na opracowanie założeń polityki społecznej Gminy Gąsawa na lata 2021-2026. Zostały one przedstawione w formie misji, celów i kierunków działań.

1. MISJA

Misja samorządu, sformułowana w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gąsawa na lata 2021-2026, jest następująca:

**Gmina Gąsawa realizuje idee społeczeństwa obywatelskiego,
przeciwdziała wykluczeniu społecznemu,
promuje aktywizację społeczną.**

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych na kolejnych stronach celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań.

CEL STRATEGICZNY 1. PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI.

[illegible]

	gospodarstwa domowego na rzecz osób zagrożonych ubóstwem i ubogich. 6. Realizacja programów i projektów na rzecz osób zagrożonych lub dotkniętych ubóstwem.		pracą socjalną, - liczba osób bezrobotnych w gminie, - liczba opracowanych i realizowanych projektów w zakresie aktywizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz liczba osób nimi objętych,
2. Aktywizowanie zawodowe osób bezrobotnych i poszukujących pracy.	1. Upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym i stażach. 2. Praca socjalna z osobami bezrobotnymi i pozostającymi bez pracy z wykorzystaniem kontraktów socjalnych. 3. Organizowanie prac interwencyjnych i społecznie użytecznych na terenie gminy. 4. Zapewnienie możliwości osobom bezrobotnym i poszukującym zatrudnienia korzystania z poradnictwa specjalistycznego i zapoznania się z aktywnymi technikami poszukiwania pracy. 5. Rozwój współpracy z lokalnymi pracodawcami w celu pozyskiwania informacji o wolnych miejscach pracy. 6. Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców oraz	działania ciągłe w zależności od potrzeb	- liczba osób bezrobotnych w gminie, - liczba opracowanych i realizowanych projektów w zakresie aktywizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz liczba osób nimi objętych, - liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie.

	pozyskiwanie inwestorów zewnętrznych, mogących tworzyć miejsca pracy. 7. Wspieranie i promocja działań zmierzających do tworzenia w gminie podmiotów ekonomii społecznej. 8. Realizacja projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych z wykorzystaniem funduszy zewnętrznych. 9. Promowanie w obszarze rynku pracy zasady równości płci.		
3. Pomoc osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.	1. Monitorowanie zagrożeń prowadzących do występowania zjawiska bezdomności na terenie gminy. 2. Podejmowanie interwencji na rzecz osób zagrożonych utratą lokalu mieszkalnego. 3. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością, zapewnienie im schronienia oraz dostępu do poradnictwa specjalistycznego i wsparcia medycznego.	działania ciągłe	

CEL STRATEGICZNY 1. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FONDUSZOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	placówki oświatowe, placówki kultury, Powiatowy Urząd Pracy, lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska spoza gminy, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 2. PRACA NA RZECZ RODZINY, PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE, PROMOCJA ZDROWIA I ZDROWEGO STYLU ŻYCIA.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji	mierniki realizacji celu strategicznego
1. Wzmacnianie potencjału rodzin.	- Promowanie prawidłowego modelu rodziny. - Edukowanie rodzin niezaradnych wychowawczo w celu nabycia i podniesienia świadomości w kwestiach opiekuńczo-wychowawczych oraz rozwiązywania konfliktów rodzinnych. - Udzielanie pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych. - Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami,	działania ciągłe	- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych, - liczba rodzin objętych pracą socjalną, - liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny,

	w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą. 5. Zapewnienie wsparcia asystentów rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. 6. Rozwijanie współpracy z pedagogami szkolnymi. 7. Podejmowanie działań wspierających procesy wychowawcze w rodzinach niepełnych. 8. Poszerzenie dostępu do poradnictwa rodzinnego dla rodzin naturalnych oraz zastępczych. 9. Wspierania inicjatyw mających na celu tworzenie różnych form opieki nad dziećmi do lat 3. 10. Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem. 11. Integrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez współpracę różnych podmiotów instytucjonalnych, organizacji pozarządowych i Kościoła.		- liczba szkoleń i projektów adresowanych do rodzin, - liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym, - liczba rodzin objętych wsparciem z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie, - liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego, - liczba nauczycieli podnoszących kwalifikacje zawodowe - liczba dzieci objętych
2. Wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży	1. Monitorowanie zagrożeń mających wpływ na jakość i poziom procesu kształcenia i wychowania dzieci i młodzieży w gminie i podejmowanie	działania ciągłe	

	interwencji w tym zakresie. 2. Doskonalenie kadr oświatowych poprzez zapewnienie nauczycielom możliwości podnoszenia kwalifikacji zawodowych. 3. Zapewnienie dzieciom i młodzieży wymagającym pomocy i wsparcia dostępu do specjalistów, jak pediatra, psychiatra dziecięcy czy psycholog. 4. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży. 5. Monitorowanie środowiska uczniów pod kątem zabezpieczenia ich potrzeb przez dom rodzinny. 6. Rozszerzanie w miarę posiadanych możliwości oferty zajęć pozalekcyjnych. 7. Rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego przy wykorzystaniu zasobów kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy.		dożywianiem i innymi formami wsparcia - liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,
3. Pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej.	1. Zapewnienie osobom uzależnionym, w szczególności od alkoholu i środków psychoaktywnych, dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej. 2. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami	działania ciągłe	

	uzależnień dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego. 3. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami przemocy domowej dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego, a w razie potrzeby zapewnienie schronienia w celu odizolowania od sprawców przemocy. 4. Kierowanie sprawców przemocy domowej do udziału w programach korekcyjnych. 5. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie. 6. Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego, podnoszenie kwalifikacji członków zespołu w kwestiach przeciwdziałania i zapobiegania przemocy w rodzinie. 7. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, problemami alkoholowymi i narkomanii.		
--	---	--	--

4. Zaspakajanie potrzeb w zakresie ochrony zdrowia i zdrowego stylu życia.	1. Zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej. 2. Promocja zdrowia, zdrowego stylu życia, prowadzenie profilaktyki zdrowotnej, opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych. 3. Dbłość o profilaktykę prozdrowotną w przedszkolach i szkołach na terenie gminy. 4. Podejmowanie działań zmierzających do poszerzenia zakresu usług medycznych świadczonych na terenie gminy. 5. Zwiększenie oferty bezpłatnych badań profilaktycznych dla mieszkańców gminy. 6. Poszerzenie zakresu usług wsparcia środowiskowego na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych. 7. Rozwój bazy rekreacyjnej i sportowej dostępnej dla mieszkańców.	działania ciągłe	
---	---	------------------	--

CEL STRATEGICZNY 2. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FONANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze

Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice	specjaliści, placówki ochrony zdrowia, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.
---	--	---

CEL STRATEGICZNY 3. WSPIERANIE OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji	mierniki realizacji celu strategicznego
1. Realizacja idei „starzenia się w zdrowiu”.	1. Monitorowanie sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych. 2. Zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych oraz kontaktów z otoczeniem osobom starszym i niepełnosprawnym. 3. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym. 4. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi. 5. Wspieranie działań mających na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu i cyfrowemu osób starszych i niepełnosprawnych.	działania ciągłe	- liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców, - liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością (w oparciu o dane GGOPS-u i Powiatowego Zespołu Orzekania o Niepełnosprawności), - liczba osób starszych i niepełnosprawnych

	6. Rozwijanie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne. 7. Inicjowanie przedsięwzięć zapewniających integrację osób starszych i niepełnosprawnych ze środowiskiem. 8. Utworzenie Klubu Seniora – placówki wsparcia na terenie gminy. 9. Podejmowanie współpracy z Kościołem i organizacjami pozarządowymi w celu wzmocnienia wsparcia adresowanego do osób starszych i niepełnosprawnych. 10. Popularyzowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.		objętych pracą socjalną, - liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, - liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi, - liczba przedsięwzięć organizowanych z myślą o aktywnym spędzaniu czasu przez osoby starsze i niepełnosprawne.
2. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych fizycznie i psychicznie.	1. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym 2. Likwidowanie barier ograniczających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w przestrzeni publicznej i w otoczeniu domowym. 3. Poszerzenie środowiskowego systemu wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym również dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi.	działania ciągłe	

	4. Współpraca z lokalnymi pracodawcami w celu upowszechniania wiedzy na temat warunków i możliwości tworzenia miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych. 5. Rozpowszechnianie ofert pracy dla osób niepełnosprawnych. 6. Uwzględnianie udziału osób niepełnosprawnych w organizowanych kursach zawodowych i szkoleniach. 7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi skupiającymi osoby niepełnosprawne.		
--	--	--	--

CEL STRATEGICZNY 3. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FONDANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, placówki ochrony zdrowia, pracodawcy, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O BEZPIECZEŃSTWO MIESZKAŃCÓW GMINY.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji	mierniki realizacji celu strategicznego
1. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy.	1. Współpraca z Policją, Prokuraturą i Sądem Rejonowym na rzecz przeciwdziałania przestępczości i zwiększenia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy. 2. Prowadzenie akcji informacyjnych, w tym w szczególności w środowisku seniorów, na temat zagrożeń przestępczością. 3. Podejmowanie inwestycji mających wpływ na poprawę bezpieczeństwa na drodze. 4. Rozwój systemu powiadamiania mieszkańców gminy o zagrożeniach z wykorzystaniem telefonii komórkowej i internetu.	działania ciągłe	- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw, w tym z udziałem nieletnich, - liczba opracowanych i realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych w szkołach oraz liczba osób nimi objętych, - liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze.
2. Zapewnienie bezpieczeństwa na terenie placówek oświatowych i w otoczeniu domowym uczniów.	1. Uwrażliwianie rodziców i opiekunów uczniów na kwestie związane z prawidłowym i bezpiecznym zachowaniem się na terenie szkoły i w otoczeniu domowym. 2. Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa dzieci w drodze do	działania ciągłe	

	i ze szkoły. 3. Podejmowanie działań interwencyjnych i zapobiegawczych mających na celu eliminowanie zachowań o charakterze patologicznym w środowisku szkolnym. 4. Realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych na temat uzależnień, przemocy w rodzinie, przestępczości i jej negatywnych skutków. 5. Integrowanie społeczności szkolnej, budowanie na terenie szkoły pozytywnych relacji uczniów z nauczycielami i rówieśnikami.		
--	--	--	--

CEL STRATEGICZNY 4. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FONDANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, społeczność lokalna	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 5. ROZWÓJ KADR POMOCOWYCH, PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, WZMACNIANIE DIALOGU SPOŁECZNEGO

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji	mierniki realizacji celu strategicznego
1. Wzmacnianie kadr i służb pomocowych, podnoszenie jakości i efektywności świadczonych usług.	1. Doskonalenie kadr pomocy społecznej poprzez zapewnienie środków na szkolenia i inne formy doskonalenia zawodowego. 2. Zapewnienie właściwych warunków pracy umożliwiających sprawną i efektywną obsługę beneficjentów systemu pomocy społecznej. 3. Rozwój usług elektronicznych w obszarze wsparcia społecznego. 4. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej. 5. Rozwijanie współpracy różnych podmiotów w celu skuteczniejszego wsparcia osób uzależnionych oraz ich rodzin. 6. Realizowanie zadań służących rozwiązywaniu problemów społecznych przy współpracy z jednostkami funkcjonującymi na terenie gminy i sektorem pozarządowym oraz Kościołem.	działania ciągłe	- liczba szkoleń i innych form doskonalenia zawodowego, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej, - liczba organizacji pozarządowych w gminie, w tym funkcjonujących w obszarze polityki społecznej, - liczba wspólnych przedsięwzięć różnych podmiotów podejmowanych w celu rozwiązywania problemów społecznych, - liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych, - liczba spotkań przedstawicieli samorządu gminy z mieszkańcami.

2. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego i rozwijanie dialogu społecznego.	1. Inicjowanie działań zmierzających do włączania się mieszkańców w życie społeczne gminy. 2. Realizowanie przy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi partnerami projektów służących aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych. 3. Promowanie działalności organizacji pozarządowych oraz udzielanie im pomocy w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet gminy źródeł finansowania. 4. Podejmowanie inicjatyw mających na celu wzmacnianie dialogu władz samorządowych z mieszkańcami. 5. Poszerzanie dostępu informacyjnego do planowanych przez samorząd zamierzeń o charakterze społecznym i gospodarczym.	działania ciągłe	
--	--	------------------	--

CEL STRATEGICZNY 5. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FONDANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna,	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej,

Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.	organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna	środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.
---	---	---

3. PROGNOZA ZMIAN

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych w strategii działań zostaną wykorzystane sformułowane powyżej mierniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Wdrożenie projektowanych działań zaplanowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych wypracowanych w niniejszym dokumencie powinno przyczynić się do osiągnięcia przedstawionych w poniższym zestawieniu zmian.

Zmianą społeczną, jak definiuje to Piotr Sztompka, autor licznych opracowań z zakresu socjologii, skupiający swoje zainteresowania naukowe wokół zagadnień zmian społecznych oraz koncepcji systemu społecznego, jest „(...) różnica między stanem systemu społecznego (grupy, organizacji) w jednym momencie czasu i stanem tego samego systemu w innym momencie czasu”.¹

cel strategiczny	prognoza zmian
CEL STRATEGICZNY 1. PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI.	- wzrost liczby osób zaktywizowanych, - ograniczenie zagrożeń mających wpływ na utrwalanie się zjawiska marginalizacji i wykluczenia społecznego, - poprawa sytuacji rodzin i osób ubogich, - podniesienie kompetencji zawodowych osób bezrobotnych i zwiększenie ich szans na podjęcie zatrudnienia na otwartym rynku pracy,

¹ Piotr Sztompka, Stawanie się społeczeństwa: pomiędzy strukturą a zmianą, (w:) Joanna Kurczewska (red.), Zmiana społeczna. Teoria i doświadczenia polskie, Warszawa 1999, IFiS PAN, ss. 41-42.

	- zwiększenie liczby osób zaktywizowanych zawodowo, - zmniejszenie skali zjawiska tzw. dziedziczenia bezrobocia, - zmniejszenie liczby osób bezrobotnych, - eliminowanie zjawiska dyskryminacji ze względu na płeć na rynku pracy, - zmniejszenie liczby beneficjentów pomocy społecznej
CEL STRATEGICZNY 2. PRACA NA RZECZ RODZINY, PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE, PROMOCJA ZDROWIA I ZDROWEGO STYLU ŻYCIA.	- sprawnie funkcjonujący system wsparcia rodzin, dzieci i młodzieży, uprzedzający sytuacje kryzysowe i zapewniający różnorodne formy pomocy, m.in. w kształceniu i wszechstronnym rozwoju, - sprawny system profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie, - spadek liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, - podniesienie kompetencji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, - zwiększenie dostępności wsparcia dla rodzin, - podniesienie jakości kształcenia w placówkach oświatowych, - zwiększenie szans edukacyjnych dla dzieci mających problemy w nauce, - poszerzenie wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień, - zwiększenie dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych, - zmniejszenia skali przemocy w rodzinie, - zwiększenie liczby mieszkańców aktywnych fizycznie

	i stosujących się do zasad zdrowego trybu życia
CEL STRATEGICZNY 3. WSPIERANIE OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.	- zwiększenie udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym i zawodowym, - podniesienie atrakcyjności oferty w zakresie możliwości spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne, - zapobieganie wykluczeniu społecznemu cyfrowemu osób starszych i niepełnosprawnych, - zwiększenie udziału seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, - podniesienie jakości usług świadczonych osobom starszym i niepełnosprawnym, - poprawa komfortu funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku, - pełniejsza integracja seniorów i osób niepełnosprawnych ze środowiskiem.
CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O BEZPIECZEŃSTWO MIESZKAŃCÓW GMINY.	- zmniejszenie zagrożenia przestępczością, - zwiększenie bezpieczeństwa uczniów na terenie placówek oświatowych, - zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy,
CEL STRATEGICZNY 5. ROZWÓJ KADR POMOCOWYCH, PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, WZMACNIANIE DIALOGU SPOŁECZNEGO	- podniesienie profesjonalizmu kadry pomocy społecznej, - podniesienie jakości świadczonych usług, - większa aktywność społeczna mieszkańców gminy, - wzrastająca liczba inicjatyw lokalnych.

4. RAMY FINANSOWE

Ustawa o pomocy społecznej (Art. 16b ust. 2 pkt 3 lit. c) nakłada obligatoryjny wymóg określenia ram finansowych strategii. Są one przedstawione w poniższej tabeli. Każdy podmiot z terenu gminy będący realizatorem zadań w ramach strategii planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji. Nie stanowią one jedynie części składowej budżetu gminy, ale są to także dotacje ze źródeł zewnętrznych pozyskiwanych samodzielnie przez realizatorów. Źródłem finansowania działań przewidzianych do realizacji w niniejszej strategii będą: budżet gminy; budżet państwa; środki Europejskiego Funduszu Społecznego.

Tabela 47. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gąsawa na lata 2021-2026

szacunkowa wielkość wydatków (w zł) w poszczególnych latach					
2021	2022	2023	2024	2025	2026
8.200.000,00	8.400.000,00	8.600.000,00	8.800.000,00	9.000.000,00	9.200.000,00

5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI, EWALUACJA

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gąsawa na lata 2021-2026 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wraz z jego Kierownikiem. Zespół monitorujący postęp wdrażania zapisów strategicznych, w którego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, będzie ocenił poziom wdrożenia zapisów strategicznych i przedstawiał ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w gminie Wójtowi i Radzie Gminy, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań korygujących, mających na celu aktualizację obowiązującej strategii. Pierwsza ocena nastąpi po dwóch latach wdrażania założeń strategii i zostanie przygotowana w formie raportu monitoringowego.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane w dokumencie mierniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji strategii, której ogólnym celem jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji strategii. Głównym zadaniem ewaluacji jest dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio ze strategią, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze lokalne.

6. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gąsawa na lata 2021-2026 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

1. Gminny Program Wspierania Rodziny;
2. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie;

3. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii;
4. Roczny program współpracy Gminy Gąsawa z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W ramach strategii mogą być realizowane projekty, które odzwierciedlają potrzeby oraz zamierzenia gminy i jej mieszkańców. Ich realizacja jest niezwykle wskazana, ale należy zaznaczyć, iż możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe.

UWAGI KOŃCOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gąsawa na lata 2021-2026 ma charakter otwarty i elastyczny. Oznacza to, że poszczególne jej elementy w trakcie realizacji mogą być modyfikowane, zmienione i dostosowane do sytuacji społecznej.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w gminie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

SPIS DIAGRAMÓW, TABEL I WYKRESÓW

Diagramy

Diagram 1. Obszary analizy SWOT	67
---------------------------------------	----

Tabele

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”	4
Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”	5
Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2017-2019.....	19
Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2017-2019.....	19
Tabela 5. Infrastruktura techniczna w gminie w 2019 r.....	20
Tabela 6. Użytki rolne, lasy i grunty leśne	21
Tabela 7. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2017-2019	22
Tabela 8. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2017-2019.....	23
Tabela 9. Placówki oświatowo-wychowawcze w gminie w roku szkolnym 2018/2019	23
Tabela 10. Placówki kultury w gminie w 2019 r.	24
Tabela 11. Zakłady opieki zdrowotnej, praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2019 r.....	26
Tabela 12. Sport i rekreacja w 2019 r.	28
Tabela 13. Baza noclegowa w gminie w 2019 r.	29
Tabela 14. Stan zatrudnienia w GOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2019 r. ...	31
Tabela 15. Wykształcenie kadry GOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2019 r. .	31
Tabela 16. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom w latach 2017-2019	32
Tabela 17. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019	32
Tabela 18. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2019 r.	33
Tabela 19. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2019 r.	33
Tabela 20. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019	34
Tabela 21. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2017-2019	35
Tabela 22. Asystenci rodziny w gminie w latach 2017-2019.....	36
Tabela 23. Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2017-2019	37
Tabela 24. Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2017-2019.....	37
Tabela 25. Świadczenia rodzinne w gminie w latach 2017-2019.....	37
Tabela 26. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2017-2019.....	38
Tabela 27. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2017-2019	40
Tabela 28. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2019 roku	40
Tabela 29. Działalność PCPR- w odniesieniu do mieszkańców gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2017-2019	41
Tabela 30. Wykaz organizacji pozarządowych w gminie.....	41
Tabela 31. Stan bezrobocia w gminie w latach 2017-2019	45
Tabela 32. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, województwie i w kraju w latach 2017-2019.....	46
Tabela 33. Bezrobotni w gminie na koniec 2019 roku według wieku, czasu pozostawiania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia.....	46
Tabela 34. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS-u z powodu bezdomności w latach 2017-2019.....	48
Tabela 35. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2017-2019 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie	49
Tabela 36. Działalność GKRPA w latach 2017-2019 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy domowej w gminie	49
Tabela 37. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Gąsawa w latach 2017-2019	53
Tabela 38. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w latach 2017-2019	54
Tabela 39. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w gminie w latach 2017-2019	54

Tabela 40. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2018/2019	59
Tabela 41. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2018/2019.....	60
Tabela 42. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2017-2019	61
Tabela 43. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych w latach 2017-2019	62
Tabela 44. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2017 -2019.....	64
Tabela 45. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom powiatu w latach 2017-2019.....	65
Tabela 46. Dofinansowanie rehabilitacji przyznane mieszkańcom gminy Gąsawa w latach 2017-2019	65
Tabela 47. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gąsawa na lata 2021-2026.....	95

Wykresy

Wykres 1. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie?	25
Wykres 2. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej w gminie? ...	25
Wykres 3. Jak Pani/Pan ocenia ofertę gminy w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców? ...	27
Wykres 4. Jaka jest wg Pani/Pana oferta gminy w zakresie sportu i rekreacji?	29
Wykres 5. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?	30
Wykres 6. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uciążliwie się w gminie? ..	43
Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?	44
Wykres 8. Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi a mieszkańcami?	45
Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?	48
Wykres 10. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom?	50
Wykres 11. Czy zna Pani/Pan przypadki stosowania przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?	51
Wykres 12. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?	52
Wykres 13. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?	55
Wykres 14. Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie lub o nich słyszała/ słyszał?	56
Wykres 15. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności płci w gminie?	56
Wykres 16. Czy uważa Pani/Pan, że powinno się podejmować w gminie działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć?	57
Wykres 17. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych?	63